

PRIRUČNIK

ZA RAD BIRAČKIH ODBORA U BOSNI I HERCEGOVINI

OPĆI IZBORI 2014.

PRIRUČNIK
ZA RAD BIRAČKIH ODBORA
U BOSNI I HERCEGOVINI
OPĆI IZBORI 2014.

Sarajevo, 2014.

PRIRUČNIK ZA RAD BIRAČKIH ODBORA U BOSNI I HERCEGOVINI – OPĆI IZBORI 2014.

Izdavač: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, Danijela Ozme br. 7, 71000 Sarajevo,
tel. 033/251 300, faks: 033/251 329, e-mail: info@izbori.ba, web site: www.izbori.ba

Za izdavača: Stjepan Mikić, predsjednik

**Priručnik pripremili: Dr. Suad Arnautović
Stjepan Mikić
Branko Petrić**

Saradnici:

**Mustafa Laković, koordinator za rad sa IK u Sekretarijatu CIK-a BiH
Veljko Petrović, koordinator za rad sa IK u Sekretarijatu CIK-a BiH**

DTP: Dejan Ćurić

Štampa: GrafoMark, Laktaši
Za štampariju: Svetozar Ćerketa
Tiraž: 14 000

CIP – Katalogizacija u publikaciji Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine, Sarajevo
342.8(497.6)(035)

Priručnik za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini : opći izbori 2014./(priručnik pripremili Suad Arnautović, Stjepan Mikić, Branko Petrić). Sarajevo : Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, 2014. – 54 str. : ilustr.; 30 cm

Tekst na bos. jeziku

ISBN 978-9958-555-17-6
1. Arnautović, Suad
COBISS.BH-ID 21455622

Na osnovu zaključka Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine sa 37. sjednice CIK-a BiH od 31. 7. 2014. godine, ovaj priručnik je odobren za korištenje od strane izborne administracije Bosne i Hercegovine na Općim izborima 2014.

Ovaj priručnik je publikovan zahvaljujući finansijskim sredstvima Vijeća Evrope. Stajališta izražena u Priručniku ni na koji način ne odražavaju zvanični stav Vijeća Evrope.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

***Priručnik se distribuira besplatno!
Priručnik je, u cjelini ili u pojedinim njegovim dijelovima, zabranjeno umnožavati i distribuirati bez
odobrenja Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine!***

SADRŽAJ

PREDGOVOR	stranica 4
------------------------	------------

DIO PRVI

I. ORGANI ZA PROVEDBU IZBORA/BIRAČKI ODBOR

1. Odgovornost i uloga biračkih odbora.....	stranica 6
2. Dužnosti i odgovornosti članova biračkog odbora u procesu glasanja.....	stranica 6
3. Zapisnik o radu biračkog odbora.....	stranica 8

DIO DRUGI

II. POSMATRAČI

1.1. Uvodne napomene.....	stranica 10
1.2. Pristup posmatrača biračkom mjestu.....	stranica 10
1.3. Podnošenje primjedbi posmatrača na rad biračkog odbora.....	stranica 10
1.4. Udaljavanje posmatrača s biračkog mjesta.....	stranica 11
1.5. Izgled akreditacija akreditiranih posmatrača.....	stranica 11

DIO TREĆI

III. BIRAČKO MJESTO

1. Obilježja i osiguranje prostora na biračkom mjestu.....	stranica 14
2. Uređenje ulaza i unutrašnjeg prostora biračkog mjesta.....	stranica 15

IV-a. REDOVNO BIRAČKO MJESTO

1. Dan uoči izbora.....	stranica 18
2. Prije otvaranja biračkog mjesta.....	stranica 19
3. Otvaranje biračkog mjesta.....	stranica 19
4. Procedure glasanja.....	stranica 20
5. Zatvaranje biračkog mjesta.....	stranica 22
6. Popunjavanje obrasca za brojno stanje i pakovanje neiskorištenih i oštećenih glasačkih listića.....	stranica 23

IV-b. BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA

7. Redoslijed brojanja glasačkih listića.....	stranica 24
8. Glasački listići.....	stranica 25
9. Radnje prije brojanja glasačkih listića.....	stranica 27
10. Brojanje glasačkih listića – većinski glas.....	stranica 28
11. Brojanje glasačkih listića – otvorena lista.....	stranica 30

V. BIRAČKO MJESTO ZA GLASANJE U ODSUSTVU

1. Procedure glasanja, brojanja koverata, evidentiranja podataka u Obrascu BS i Zapisniku o radu BO.....	stranica 36
--	-------------

VI. BIRAČKO MJESTO ZA GLASANJE NEPOTVRĐENIM GLASAČKIM LISTIĆIMA

1. Procedure glasanja, brojanja koverata, evidentiranja podataka u Obrascu BS i Zapisniku o radu BO.....	stranica 38
--	-------------

VII. MOBILNI TIM

1. Procedure glasanja, brojanja koverata, evidentiranja podataka u Obrascu BS i Zapisniku o radu BO.....	stranica 41
--	-------------

DIO ČETVRTI

VIII. KAZNENE ODREDBE

1. Sankcije iz Izbornog zakona BiH.....	stranica 46
2. Zloupotreba biračkog prava i izborna prevara – Krivični zakon BiH.....	stranica 46
5. Literatura.....	stranica 47

PRILOG

Sheme pakovanja izbornog materijala	stranica 48
--	-------------

Poštovani članovi biračkih odbora!

Priručnik za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – OPĆI IZBORI 2014. predstavlja svojevrsni podsjetnik članovima biračkih odbora na dan izbora, koji će im pomoći da pravilno primijene zakonske i podzakonske propise koji reguliraju izborni proces. Osim toga, on će poslužiti i drugim učesnicima u izbornom procesu, posebno političkim strankama, nezavisnim kandidatima, izbornim posmatračima i medijima, radi boljeg razumijevanja izbornog procesa na biračkom mjestu na dan izbora.

Izdavanje Priručnika, koji je pripremila i odobrila Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, doprinosi profesionalnom radu izborne administracije u Bosni i Hercegovini kako bi se volja birača odrazila na izborne rezultate zasnovane na načelima slobodnih, demokratskih i poštenih izbora. Želja nam je bila da Priručnik uradimo na što jednostavniji i pristupačniji način, uz uobičajeno objašnjenje svih ključnih koraka koji se preduzimaju u pojedinim fazama izbornog procesa.

Objavljivanje Priručnika omogućilo je Vijeće Evrope koje nam je davalo podršku na ovom projektu, kao i na prethodnim lokalnim i općim izborima te im i ovim putem zahvaljujemo.

Sarajevo, august 2014. godine

Predsjednik

Centralne izborne komisije BiH

Stjepan Mikić

DIO PRVI

ORGANI ZA PROVEDBU IZBORA/ BIRAČKI ODBOR

I. ORGANI ZA PROVEDBU IZBORA/BIRAČKI ODBOR

Organi za provedbu izbora su:

- Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine
 - Entitetske/kantonalne izborne komisije
 - Gradske/općinske izborne komisije i Izborna komisija Brčko distrikta BiH
 - Birački odbori – organi za provođenje izbora koje imenuju gradske/općinske izborne komisije za svake izbore, na osnovu prijedloga ovjerenih političkih subjekata ili svojih evidencija o radu biračkih odbora sa ranijih izbora. Birački odbor je nezavisan i nepristrasan u svom radu.
-
- Član biračkog odbora neće učestvovati u donošenju odluke kada taj član ili član njegove uže porodice ima lični ili finansijski interes ili ako postoji drugi sukob interesa koji može dovesti u sumnju njegovu sposobnost da djeluje nepristrasno. Članovima uže porodice smatraju se: bračni drug, djeca i članovi domaćinstva prema kojima član biračkog odbora ima zakonsku obavezu izdržavanja.

1. ODGOVORNOST I ULOGA BIRAČKOG ODBORA

1.1. Način rada biračkog odbora

- a) Birački odbor rukovodi radom biračkog mjesta, osigurava pravilnost i tajnost glasanja i na redovnom biračkom mjestu evidentira rezultate glasanja.
- b) Predsjednik biračkog odbora rukovodi radom biračkog odbora, osigurava da se proces glasanja na biračkom mjestu odvija nesmetano.
- c) Birački odbori donose odluke natpolovičnom većinom od ukupnog broja članova.
- d) Predsjednik i članovi biračkog odbora osiguravaju da akreditirani posmatrači i birači ne koriste fotoaparate, kamere, mobitele ili druga sredstva kojima se može snimiti ili isporučiti zvučni, video ili tekstualni sadržaj na biračkom mjestu od momenta preuzimanja glasačkog listića pa do napuštanja biračkog mjesta.
- e) Predsjednik, članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici, na biračkim mjestima gdje ti zamjenici učestvuju u brojanju glasačkih listića, odgovorni su za ispravno brojanje glasačkih listića kao i ispravno pakovanje izbornog materijala.

2. DUŽNOSTI I ODGOVORNOSTI ČLANOVA BIRAČKOG ODBORA U PROCESU GLASANJA

2.1. Predsjednik biračkog odbora:

- rukovodi radom biračkog odbora i zajedno s članovima biračkog odbora odgovara za zakonitost rada na biračkom mjestu, održava integritet procesa glasanja, odnosno brojanja i održava mir i red na biračkom mjestu i njegovoj okolini;
- popunjava sve potrebne obrasce;
- osigurava da na biračkom mjestu ne bude oružja ili opasnih predmeta;
- određuje dužnosti svakom članu biračkog odbora i evidentira ih u Zapisnik o radu biračkog odbora;
- pomaže biračima kojima treba dodatno objašnjenje o procesu glasanja;
- rješava sva pitanja koja se odnose na identifikaciju i pravo glasa birača;
- evidentira u Zapisnik o radu biračkog odbora vrijeme i okolnosti svih iznimnih događaja na biračkom mjestu na način da na svaki prigovor upisan u Zapisnik upiše da li je prigovor opravdan ili neopravdan te šta je poduzeto ukoliko je prigovor opravdan.

2.2. Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda:

- osigurava kontrolu protoka birača na biračkom mjestu.

2.3. Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju:

- provjerava identitet birača;
- pronalazi biračevo ime u izvodu iz konačnog Centralnog biračkog spiska;
- upozorava birača da se mora potpisati identično kao na identifikacionom dokumentu;
- osigurava da se birač potpiše pored svog imena u izvodu iz Centralnog biračkog spiska i naglas čita ime i prezime birača koji se potpisao u izvod iz konačnog Centralnog biračkog spiska na način da sva lica koja su se zatekla na biračkom mjestu to jasno čuju.

2.4. Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića:

- izdaje glasačke listiće i objašnjava kako treba ispravno ispuniti glasačke listiće;
- upućuje birača prema slobodnoj glasačkoj kabini.

2.5. Član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije:

- upućuje birača da ubaci glasačke listiće u glasačku kutiju i napusti biračko mjesto;
- osigurava da nijedan birač ne napusti biračko mjesto dok u glasačku kutiju ne ubaci glasačke listiće, jedan po jedan, i osigurava da se samo glasački listići ubacuju u glasačku kutiju.

2.6. Birački odbor koji se sastoji od tri člana:

- Ako se birački odbor sastoji od predsjednika i dva člana, član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda će istovremeno obavljati i kontrolu glasačke kutije, dok će član biračkog odbora zadužen za identifikaciju istovremeno obavljati i izdavanje glasačkih listića.

➤ **Članovi biračkog odbora individualno odgovaraju za učinjene nepravilnosti u okviru zaduženja koja dobiju od predsjednika biračkog odbora u skladu s Izbornim zakonom BiH i provedbenim aktima Centralne izborne komisije BiH. Predsjednik biračkog odbora odgovoran je i za nepravilnosti koje učini član biračkog odbora ukoliko nije evidentirao uočene nepravilnosti i odmah izvijestio nadležnu izbornu komisiju.**

2.7. Zamjenici članova biračkih odbora

- Zamjenik predsjednika, odnosno zamjenici članova biračkog odbora učestvuju u radu biračkog odbora samo ako je predsjednik, odnosno član biračkog odbora spriječen da dođe na biračko mjesto ili ako moraju iz opravdanih razloga napustiti biračko mjesto tokom rada.
- Ako je u izvodu iz Centralnog biračkog spiska za određeno biračko mjesto upisano više od 500 birača, zamjenik predsjednika, odnosno zamjenici članova biračkog odbora koji nisu bili angažirani na biračkom mjestu do zatvaranja biračkog mjesta, obavezno učestvuju u brojanju glasova.
- Prethodno navedeno odnosi se samo za redovna biračka mjesta. Zamjenik predsjednika, odnosno zamjenici članova biračkog odbora koji učestvuju u radu biračkog odbora kod prebrojavanja glasačkih listića nakon zatvaranja biračkog mjesta, ne učestvuju u procesu donošenja odluka osim ako ne zamjenjuju predsjednika, odnosno člana biračkog odbora.
- Na redovnim biračkim mjestima u Brčko distriktu BiH zamjenik predsjednika, odnosno zamjenik člana biračkog odbora obavezno učestvuje u brojanju glasova, bez obzira na broj birača koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za to biračko mjesto.*

➤ **U radu biračkog odbora mogu učestvovati samo predsjednik i članovi biračkog odbora te njihovi zamjenici koji su uspješno prošli provjeru znanja i posjeduju certifikat koji je izdala lokalna izborna komisija.**

➤ **Predsjednik i članovi biračkih odbora te njihovi zamjenici, imaju pravo na naknadu za svoj rad. Odluku o visini naknade za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini za opće izbore donosi Centralna izborna komisija BiH.**

3. ZAPISNIK O RADU BIRAČKOG ODBORA

- 1) Birački odbor vodi Zapisnik o radu biračkog odbora – ZARBO (u daljnjem tekstu: Zapisnik), a koji se sastoji od:
 - Zapisnika o radu biračkog odbora dan uoči održavanja izbora – Zapisnik I.
 - Zapisnika o radu biračkog odbora na dan održavanja izbora – Zapisnik II.
- 2) Lokalna izborna komisija dostavlja svakom biračkom odboru Zapisnik I. i Zapisnik II., zajedno sa ostalim izbornim materijalom.

3.1. ZAPISNIK I.

1) Zapisnik I. sastoji se od:

- Naslovne stranice koja sadrži logo Centralne izborne komisije BiH, dio gdje se upisuje naziv osnovne izborne jedinice i dio za upisivanje broja biračkog mjesta te naslov: Zapisnik o radu biračkog odbora na dan uoči održavanja izbora – ZARBO I.
 - Popisa izbornog materijala
 - Načina skladištenja preuzetog izbornog materijala od momenta preuzimanja do momenta počeka rada biračkog odbora
 - Zapažanja o stanju biračkog mjesta na dan uoči izbora.
- 2) Predsjednik i članovi biračkog odbora nakon popunjavanja svojim potpisima potvrđuju tačnost navoda u Zapisniku I.

3.2. ZAPISNIK II.

1) Zapisnik II. sastoji se od:

- a) Naslovne stranice koja sadrži logo Centralne izborne komisije BiH, dio gdje se upisuje naziv osnovne izborne jedinice i dio za upisivanje broja biračkog mjesta te naslov: Zapisnik o radu biračkog odbora na dan održavanja izbora – ZARBO II.
 - Evidencije o prisustvu
 - Evidencije o akreditiranim posmatračima
 - Zapažanja tokom glasanja
 - Mišljenja ili primjedbi
 - Udaljavanja lica s biračkog mjesta
 - Vremena zatvaranja biračkog mjesta.

3.3. Zapisnik o radu biračkog odbora i odgovarajuće obrasce potpisuju svi članovi biračkog odbora. Ako se neki član odbije potpisati, predsjednik ili jedan od članova koji se potpisuju to će evidentirati zajedno s razlozima nepotpisivanja.

3.4. Zapisnik o radu biračkog odbora vodi se u dva identična primjerka od kojih je jedan primjerak indigo-kopija (zelena kopija). Zapisnik je opremljen dvostrukom zadnjom koricom koja se koristi tako da se podaci ne preslikavaju na neželjene stranice.

3.5. Birački odbor u BiH dostavlja lokalnoj izornoj komisiji kopiju Zapisnika, a original Zapisnika dostavlja Centralnoj izornoj komisiji BiH.

DIO DRUGI

POSMATRAČI

II. POSMATRAČI

- > **Posmatrači su lica s pravom glasa, akreditirana za posmatranje izbora, u skladu s Izbornim zakonom BiH i provedbenim aktima koje donosi Centralna izborna komisija BiH.**
- > **Posmatrači mogu biti akreditirani u ime ovjerenog političkog subjekta, udruženja građana/nevladinih organizacija i stranih vlada, odnosno nevladinih organizacija koje se bave nadgledanjem izbora.**

1.1. Uvodne napomene

- a) Proces glasanja i prebrojavanja glasačkih listića mogu posmatrati samo akreditirani posmatrači. Posmatrači mogu postavljati pitanja u vezi s izbornim procesom, ali se ne mogu miješati u izborni proces niti gledati unutar glasačke kabine.
- b) Svaki posmatrač za vrijeme posmatranja izborne aktivnosti dužan je nositi akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata ili nezavisnim kandidatom (u daljnjem tekstu: politički subjekt).
- c) Samo jedan posmatrač koji je predstavnik političkog subjekta, odnosno udruženja može biti prisutan u isto vrijeme na jednom biračkom mjestu. Broj međunarodnih posmatrača koji mogu biti prisutni istovremeno na jednom biračkom mjestu je neograničen, ali ne smije uticati na regularnost izbornog procesa. Međunarodni posmatrač može na biračko mjesto sa sobom uvesti i prevodioca.
- d) Politički subjekti mogu imati posmatrače na biračkim mjestima za glasanje u odsustvu, i to na biračkom mjestu na kojem se u izvodu iz Centralnog biračkog spiska nalaze birači upisani da glasaju za izbornu jedinicu u kojoj se politički subjekt kandiduje.

1.2. Pristup posmatrača biračkom mjestu

- a) Nakon dolaska na biračko mjesto posmatrač mora predsjedniku biračkog odbora pokazati lični identifikacioni dokument. Predsjednik biračkog odbora provjerit će posmatračev identifikacioni dokument s fotografijom kako bi utvrdio da se ime posmatrača nalazi na akreditaciji.
- b) Predsjednik biračkog odbora zapisat će ime posmatrača, naziv subjekta koji ga je akreditirao i njegov broj akreditacije u Zapisnik o radu biračkog odbora, bilježeći vrijeme kada je posmatrač stigao i vrijeme kada je posmatrač napustio biračko mjesto kako bi se broj posmatrača ograničio na jednog posmatrača jednog političkog subjekta u isto vrijeme na jednom biračkom mjestu. Predsjednik biračkog odbora zadržat će identifikacioni dokument do trenutka kada posmatrač napušta biračko mjesto. Prilikom boravka na biračkom mjestu posmatrač je obavezan nositi akreditaciju.

1.3. Podnošenje primjedbi posmatrača na rad biračkog odbora

Ako primijeti nepravilnosti u radu biračkog odbora posmatrač ima pravo u Zapisnik o radu biračkog odbora unijeti svoje mišljenje ili primjedbe na proces glasanja koje potpisuje lično (mišljenje ili primjedba koja nije potpisana lično neće biti razmatrana). Posmatrač može stavljati obrazložene primjedbe na rad biračkih odbora u pisanoj formi koje se prilažu uz Z7, o čemu predsjednik biračkog odbora izdaje potvrdu o predaji primjedbi, a o čemu može obavijestiti i lokalnu izbornu komisiju (ovaj slučaj predsjednik je dužan posebno evidentirati u Z7). Posmatrač ima pravo tražiti kopiju Zapisnika o radu biračkog odbora.

1.4. Udaljavanje posmatrača s biračkog mjesta

Ako posmatrač tokom posmatranja ometa izborni proces, predsjednik biračkog odbora u postupku udaljavanja posmatrača s biračkog mjesta treba prethodno opomenuti posmatrača koji ometa izborni proces i preduzeti sve druge raspoložive mjere i radnje da ometanje prestane, a ako isti nastavi s ometanjem, birački odbor može odlučiti da posmatrača udalji ga s biračkog mjesta, o čemu predsjednik obavezno obavještava lokalnu izbornu komisiju.

1.5. Izgled akreditacija akreditiranih posmatrača

<p>BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</p> <p>БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА</p> <p>Ime: _____ PS- _____ Prezime: _____ Pravo posmatranja prema odluci GIK/OIK br. _____ Datum: _____ Ovjerava: _____ MP</p>	<p>Posmatrač, u toku posmatranja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti, posmatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata, nezavisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina.</p>
---	---

Slika 4. Izgled lica i naličja akreditacije za posmatrače koji su predstavnici političkih subjekata (bijela). Akreditacije ovjerava i izdaje lokalna izborna komisija na osnovu liste političkih subjekata koju je odobrila Centralna izborna komisija BiH.

<p>BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</p> <p>БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА</p> <p>Ime: _____ PU- _____ Prezime: _____ Pravo posmatranja prema odluci CIK BiH br. _____ Datum: _____ Ovjerava: _____ MP</p>	<p>Posmatrač, u toku posmatranja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti, posmatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata, nezavisnim kandidatom i kandidatom sa posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina.</p>
---	---

Slika 5. Izgled lica i naličja akreditacije za posmatrače koji su predstavnici udruženja (siva). Akreditacije ovjerava i izdaje lokalna izborna komisija na osnovu liste udruženja koju je odobrila Centralna izborna komisija BiH.

<p>BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO</p> <p>БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА</p> <p>Name: _____ MP- _____ Surname: _____ Right to observe as per BiH CEC Decision No : _____ Date: _____ Approved by: _____ Stamp</p>	<p>While observing the electoral process, the observer shall not disturb the electoral activities and he/she shall respect the secrecy of voting. While observing electoral activities, an observer shall wear the official accreditation card and shall not wear any insignia or markings which affiliate him/her with a specific political party, coalition, list of independent candidates, an independent candidate, and a candidate from a separate list of candidates representatives of national minorities.</p>
--	---

Slika 6. Izgled lica i naličja akreditacije za međunarodne posmatrače (roza). Akreditacije ovjerava i izdaje Centralna izborna komisija BiH.

DIO TREĆI

BIRAČKO MJESTO

- REDOVNO BIRAČKO MJESTO**
- BIRAČKO MJESTO ZA GLASANJE U ODSUSTVU**
- BIRAČKO MJESTO OVLAŠTENI ZA IZDAVANJE NEPOTVRĐENIH GLASAČKIH LISTIĆA**
- MOBILNI TIM**

III. BIRAČKO MJESTO

Lokalne izborne komisije, u pravilu, formiraju tri tipa biračkih mjesta, i to:

- > **redovna biračka mjesta** na kojim biračko pravo ostvaruju birači koji glasaju za osnovnu izbornu jedinicu trenutnog prebivališta/boravišta,
- > **biračka mjesta za glasanje u odsustvu** na kojim biračko pravo ostvaruju raseljena lica kod kojih se osnovna izborna jedinica, za koju glasaju razlikuje od osnovne izborne jedinice trenutnog boravišta, i
- > **biračko mjesto za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima** na kojim biračko pravo mogu ostvariti birači koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH a na dan održavanja izbora zateknu se u zemlji, kao i redovni birači koji se ne nalaze na zaključenom izvodu iz Centralnog biračkog spiska a posjeduju važeći identifikacioni dokument iz Poglavlja IV. ovog priručnika i potvrdu o mjestu prebivališta, odnosno dokaz o entitetskom državljanstvu za glasanje u Brčko distriktu BiH.

1. OBILJEŽJA I OSIGURANJE PROSTORA NA BIRAČKOM MJESTU

1.1. Biračko mjesto i obilježja

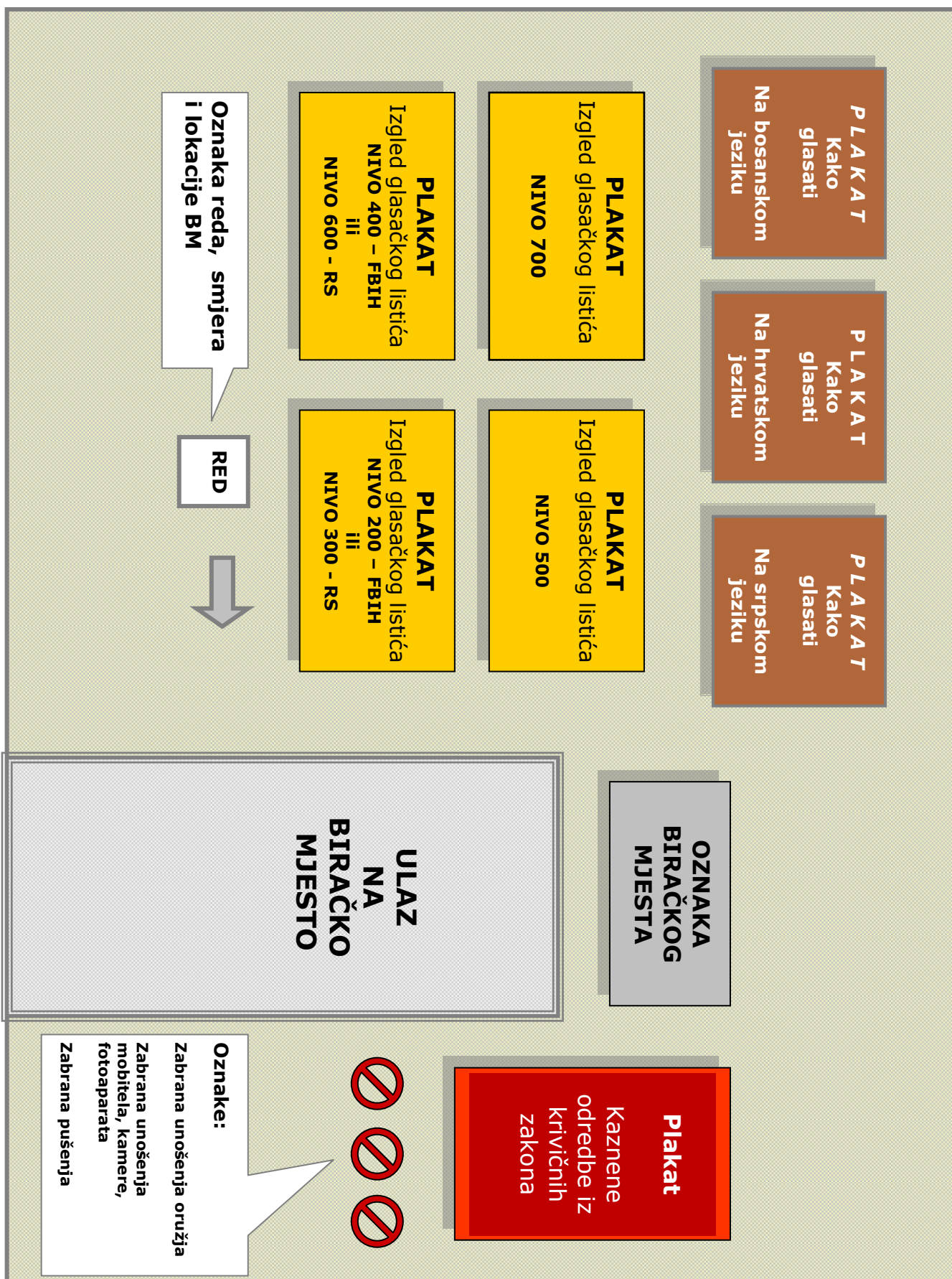
- a. Pod biračkim mjestom i njegovom okolinom smatra se samo biračko mjesto, kao i prostor u krugu od 50 metara od ulaza u zgradu u kojoj se nalazi biračko mjesto.
- b. Na biračkom mjestu i njegovoj okolini mogu se postavljati samo zvanična obilježja izbora koja propiše Centralna izborna komisija BiH i koja se posredstvom lokalne izborne komisije dostavljaju biračkom odboru. Zvanična obilježja izbora su:
 - plakati sa izgledom glasačkih listića na kojima se glasa;
 - plakati s uputama o načinu glasanja i plakati s informativnim sadržajima za birače;
 - plakat s izvodima iz krivičnih zakona.

1.2. Osiguranje prostora određenog za biračko mjesto

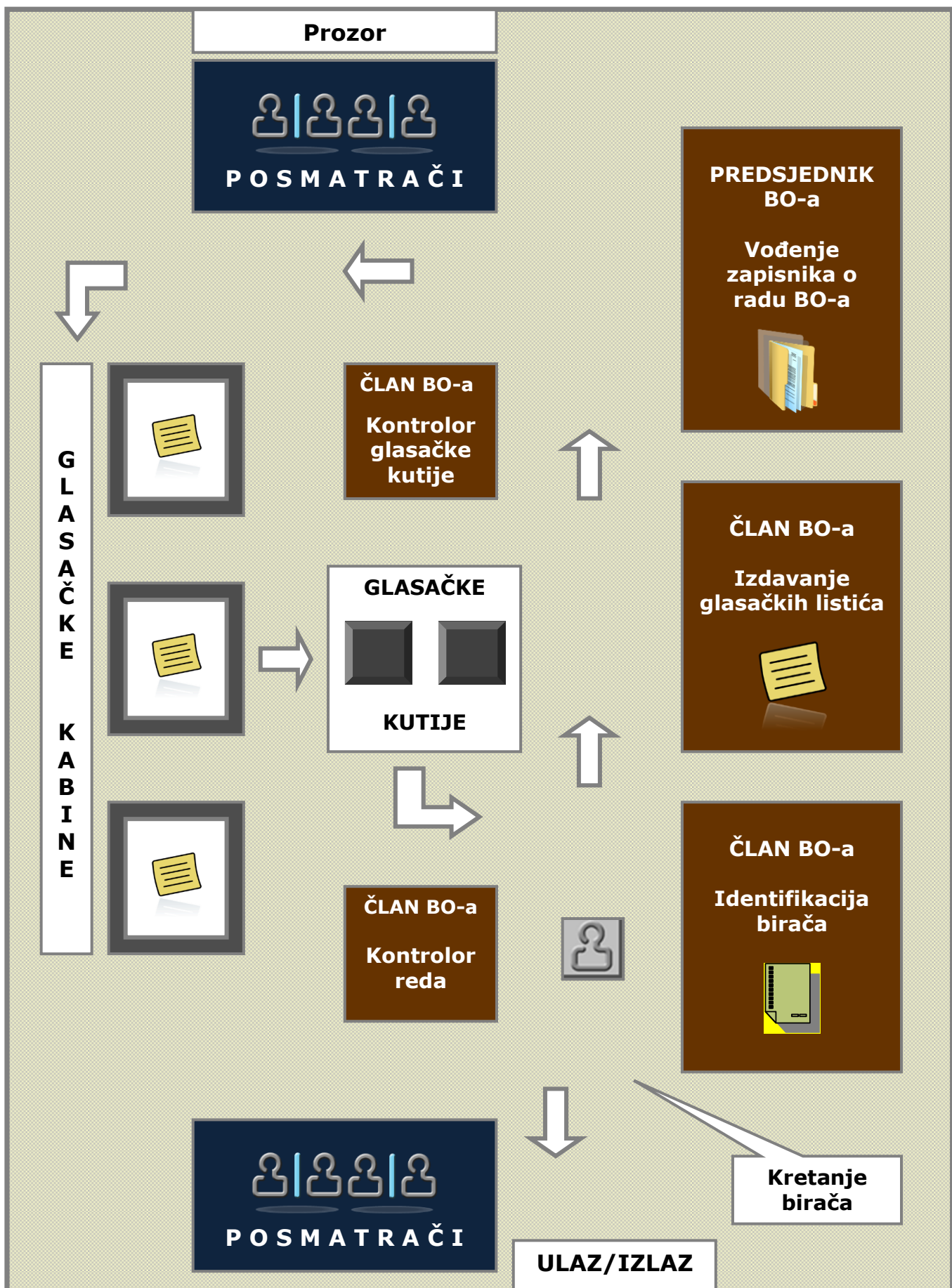
- Lokalne izborne komisije dužne su najkasnije 12 sati prije dana održavanja izbora osigurati da prostor koji je određen za biračko mjesto bude pripremljen za otvaranje.
- Ako birački odbor primijeti da postoje zapreke koje onemogućavaju da invalidna lica pristupe biračkom mjestu, a zapreke se mogu otkloniti, može od lokalne izborne komisije tražiti otklanjanje takvih zapreka, odnosno stvaranje uslova da invalidna lica pristupe biračkom mjestu.

- > **Na biračkom mjestu i u njegovoj okolini zabranjeno je nošenje i pokazivanje oružja i opasnih predmeta, korištenje fotoaparata, kamera, mobitela ili drugih sredstava kojima se može snimati ili isporučiti zvučni, video ili tekstualni sadržaj na biračkom mjestu, od trenutka preuzimanja glasačkih listića pa do napuštanja biračkog mjesta.**
- > **U slučaju da birač upotrijebi neko od navedenih sredstava tokom boravka na biračkom mjestu ili tokom glasanja, birački odbor će to evidentirati u Zapisnik o radu biračkog odbora, uz navođenje ličnih identifikacionih podataka o biraču, kao i precizan opis korištenja sredstava te o tom slučaju obavijestiti lokalnu izbornu komisiju.**
- > **Na biračkom mjestu i u njegovoj okolini također nije dozvoljeno pušenje, kao ni donošenje i isticanje obilježja i simbola s političkom konotacijom.**
- > **Birački odbor postavlja na vidnom mjestu oznake zabrane za prethodno navedene radnje.**

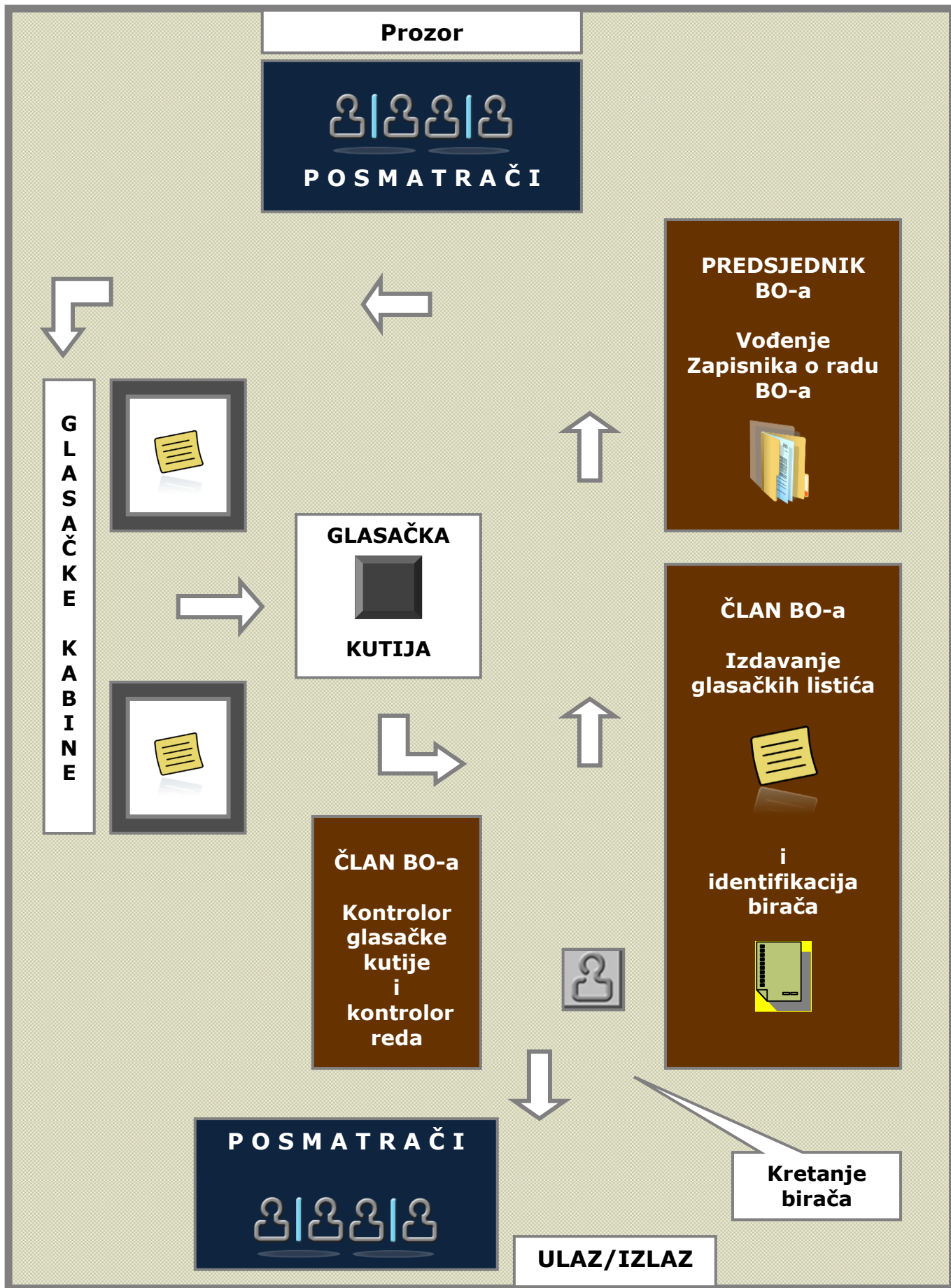
2.1 Uređenje ulaza i unutrašnjeg prostora biračkog mjesta

Slika 1. Shematski prikaz uređenja ulaza na biračko mjesto – primjer

Slika 2. Shematski prikaz uređenja biračkog mjesta (birački odbor koji se sastoji od pet članova) – primjer

Slika 3. Shematski prikaz uređenja biračkog mjesta (birački odbor koji se sastoji od tri člana) – primjer

IV-a. REDOVNO BIRAČKO MJESTO

1. DAN UOČI IZBORA

- 1.1.** Lokalna izborna komisija će dan prije, a najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkih mjesta, dostaviti biračkom odboru izborni materijal, i to:
- izvod iz Centralnog biračkog spiska za određeno biračko mjesto;
 - odgovarajući broj glasačkih listića;
 - odgovarajući broj glasačkih kutija;
 - set obrazaca za biračko mjesto;
 - kandidatske liste, odnosno plakate sa izgledom glasačkih listića na kojima se glasa u toj izornoj jedinici;
 - plakate s uputstvima o načinu glasanja i informativnim sadržajima za birače;
 - Zapisnik o radu biračkog odbora – ZARBO;
 - potrošni materijal prema specifikaciji iz Obrasca Z1 Zapisnika, neophodan za proces glasanja i brojanja glasačkih listića.
- 1.2.** Birački odbor prilikom preuzimanja izbornog materijala obavezno provjerava da li je izborni materijal koji je primio od lokalne izborne komisije kompletan i u ispravnom stanju, što upisuje u Obrazac Z1 Zapisnika kao i način skladištenja originalno preuzetog izbornog materijala od momenta preuzimanja do momenta početka rada biračkog odbora. Ako birački odbor utvrdi da izborni materijal nije kompletan, odmah o tome obavještava lokalnu izbornu komisiju koja je obavezna da u kontaktu s Centralnom izbornom komisijom BiH otkloni sve nedostatke u najkraćem roku.
- 1.3.** Nakon primljenog izbornog materijala, predsjednik i članovi biračkog odbora provjeravaju prostor koji je predviđen za biračko mjesto i otklanjaju eventualne nedostatke koji utiču na zakonitost rada biračkog odbora. Zapažanje o stanju biračkog mjesta upisuje se u Obrazac Z2 Zapisnika. Predsjednik i članovi biračkog odbora odgovorni su za sigurnost biračkog materijala na biračkom mjestu od trenutka prijema materijala pa do završetka svih svojih dužnosti nakon zatvaranja biračkog mjesta, okončanja procesa brojanja i predaje glasačkog materijala lokalnoj izornoj komisiji.
- 1.4.** Birački odbor uklanja s biračkog mjesta sve oznake i obilježja koja upućuju na političke subjekte, vjerske simbole, kao i ostale oznake koje mogu imati diskriminacijsko značenje.
- 1.5. Birački odbor ispred prostorije u kojoj se nalazi biračko mjesto postavlja:**
- oznaku biračkog mjesta, ulaza i izlaza, smjera lokacije biračkog mjesta;
 - oznaku zabrane unošenja oružja, zabrane pušenja, zabrane korištenja fotoaparata i mobitela;
 - plakate kako glasati i kako izgledaju glasački listići;
 - plakat sa izvodima iz krivičnih zakona.
- 1.6.** Predsjednik i članovi biračkog odbora uređuju biračko mjesto tako da se omogući nesmetan protok birača na biračkom mjestu.
- 1.7.** Predsjednik biračkog odbora prilikom otvaranja biračkog mjesta dužan je, u skladu s propisom Centralne izborne komisije BiH, odrediti dužnosti svakom članu biračkog odbora, odnosno odrediti koji će član biračkog odbora biti zadužen za kontrolu reda, identifikaciju, izdavanje glasačkih listića i za kontrolu glasačke kutije i evidentirati ih u dijelu Zapisnika o radu biračkog odbora predviđenom za unošenje navedenih podataka.

2. PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA

- 2.1.** Svi članovi biračkog odbora moraju doći na biračko mjesto najmanje sat vremena prije početka glasanja. U tom vremenskom periodu samo članovi biračkog odbora i posmatrači mogu biti prisutni na biračkom mjestu. Svi članovi biračkog odbora ili njihovi zamjenici moraju biti prisutni tokom cijelog procesa glasanja, uključujući utvrđivanje rezultata glasanja.
- 2.2.** Birački odbor određuje mjesto za svaku glasačku kabinu, vodeći računa da niko unutar ili izvan biračkog mjesta ne može vidjeti birača dok glasa. Otvor glasačke kabine treba biti okrenut prema zidu. Izuzetno, ako nije moguće glasačku kabinu postaviti pored zida, može se postaviti pored prozora tako da se prozor pokrije i da se onemogućiti pogled izvana u glasačku kabinu.
- 2.3.** Prije početka glasanja, predsjednik odnosno članovi biračkog odbora:
- upisuju svoja imena u Zapisnik i potpisuju se u dijelu Zapisnika koji je za to predviđen;
 - ispisuju sve neophodne podatke na kovertu, odnosno pakete;
 - predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje broj birača koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska;
 - ručno broje primljene glasačke listiće za svaki izborni nivo te predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje ukupan broj primljenih glasačkih listića;
 - pokazuju praznu glasačku kutiju, nakon čega na nju stavljaju plastične pečate;
 - predsjednik u Obrazac za brojno stanje upisuje serijske brojeve pečata glasačke kutije;
 - postavljaju zapečaćenu glasačku kutiju na mjesto gdje je svi prisutni mogu vidjeti;
 - predsjednik upisuje u Obrazac Z4 Zapisnika vrijeme otvaranja biračkog mjesta;
 - predsjednik provjerava posmatračev identifikacioni dokument s fotografijom koji zadržava do trenutka kada posmatrač napušta biračko mjesto, utvrđuje da li se ime posmatrača nalazi na akreditaciji i u Obrazac Z5 Zapisnika upisuje ime posmatrača, naziv subjekta koji ga je akreditirao, broj njegove akreditacije, vrijeme kada je posmatrač stigao i vrijeme kada je posmatrač napustio biračko mjesto;
 - predsjednik upućuje posmatrače na mjesto gdje mogu sjesti i posmatrati izborne aktivnosti te ih upozorava da se ne mogu miješati u izborni proces niti gledati u glasačku kabinu, ali da mogu postavljati pitanja u vezi s izbornim procesom;
 - predsjednik biračkog odbora određuje dužnosti svakom članu biračkog odbora i evidentira ih u dijelu Zapisnika predviđenom za unošenje navedenih podataka.

3. OTVARANJE BIRAČKOG MJESTA

- 3.1.** Sva biračka mjesta počinju raditi u **07.00 sati**, a zatvaraju se u **19.00 sati**.
- 3.2.** Predsjednik i članovi biračkog odbora, ako im se imena nalaze na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za to biračko mjesto, glasaju neposredno poslije otvaranja biračkog mjesta. Predsjedniku i članovima biračkog odbora koji nisu upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za to biračko mjesto bit će omogućeno da budu odsutni s biračkog mjesta onoliko vremena koliko im bude potrebno da mogu otići na biračko mjesto gdje su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska i glasaju.
- 3.3.** Ako biračko mjesto iz opravdanih razloga nije otvoreno na vrijeme, a kašnjenje je trajalo do tri sata, glasanje na tom biračkom mjestu će se produžiti za onoliko vremena koliko je trajalo kašnjenje, o čemu odlučuje predsjednik. Ako je kašnjenje trajalo duže od tri sata, o dužini vremena za koje se glasanje produžava odlučuje lokalna izborna komisija. Predsjednik u najkraćem roku obavještava lokalnu izbornu komisiju o razlogu zbog kojeg je došlo do kašnjenja u otvaranju biračkog mjesta ili do prekida glasanja na biračkom mjestu.

4. PROCEDURE GLASANJA

4.1. Tajnost glasanja

a) Ispunjavanje glasačkog listića na biračkom mjestu je **tajno**, glasanje je **lično**.

- > U glasačkoj kabini u isto vrijeme smije se nalaziti samo jedno lice, osim ako se radi o biračima koji su slijepi, nepismeni ili fizički nesposobni. (Vidi: „Pomoć drugog lica prilikom glasanja“)
- > Predsjednik i članovi biračkog odbora dužni su osigurati tajnost glasanja i onemogućiti da neko lice glasa umjesto drugog lica pod njegovim imenom ili da ponovo glasa.
- > Lice koje zloupotrijebi biračko pravo ili učini izbornu prevaru snosit će krivičnu odgovornost. (Vidi: VIII. KAZNENE ODREDBE)

b) Nijedno lice ne smije ometati birača koji ispunjava glasačke listiće niti smije tražiti od njega bilo kakve informacije o tome za koga želi glasati, za koga glasa ili za koga je glasao, niti smije sprečavati ili pokušati spriječiti nekoga u ostvarivanju njegovog biračkog prava.

4.2. Važeći dokument za identifikaciju

- Za utvrđivanje identiteta birača služi jedan od sljedećih važećih dokumenata s fotografijom:

lična karta

passoš ili

vozačka dozvola

- Ako je birač promijenio ime, obavezan je, uz jednu od navedenih ličnih isprava, dati na uvid i rješenje o promjeni imena, koje je izdao nadležni organ.

4.3. Identifikacija birača i izdavanje glasačkog listića

- a) Prilikom ulaska na biračko mjesto radi glasanja svaki birač mora predložiti jedan od važećih ličnih dokumenata. Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju dužan je utvrditi da li izgled birača odgovara fotografiji birača na identifikacionom dokumentu i uporediti jedinstveni matični broj birača (JMB) na identifikacionom dokumentu s jedinstvenim matičnim brojem koji se nalazi u izvodu iz konačnog Centralnog biračkog spiska pored imena birača. Nakon što birač dokaže svoj identitet članu biračkog odbora i njegovo ime bude pronađeno u izvodu iz Centralnog biračkog spiska, birač se potpisuje identično kao na identifikacionom dokumentu pored svog imena u izvodu iz Centralnog biračkog spiska, o čemu je član biračkog odbora dužan upozoriti ga i za to je odgovoran.
- b) Kada birač bude identificiran i potpiše se u izvod iz Centralnog biračkog spiska, član biračkog odbora izdaje mu glasačke listiće i odmah ga upućuje prema jednoj od slobodnih glasačkih kabina kako bi popunio glasačke listiće.
- c) Nakon popunjavanja glasačkih listića birač ih presavija tako da se zaštiti tajnost glasa i svaki pojedinačno ubacuje u glasačku kutiju. Član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije vodi računa da svi glasački listići budu ubačeni u glasačku kutiju.

- U slučaju da birač ne ubaci sve glasačke listiće koji su mu izdati na biračkom mjestu, član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije upozorit će ga da je obavezan to uraditi. Ako se birač ogluši na ovo upozorenje, predsjednik biračkog odbora će u Zapisnik o radu biračkog odbora evidentirati ovaj slučaj, zapisujući i podatke s identifikacionog dokumenta birača.
- U slučaju da birač pokuša u glasačku kutiju ubaciti glasački listić koji se po boji ili na drugi način (na naličju sadrži oznaku „PUTEM POŠTE” i dr.) razlikuje od originalnih glasačkih listića koji se izdaju na biračkim mjestima, obavijestit će o tome predsjednika biračkog odbora, koji će taj glasački listić oduzeti biraču. Predsjednik biračkog odbora će u Zapisnik o radu biračkog odbora evidentirati ovaj slučaj, zapisujući i podatke s identifikacionog dokumenta birača.
- O oba navedena slučaja predsjednik biračkog odbora odmah će obavijestiti lokalnu izbornu komisiju.

d) Ako se ime birača ne nalazi na izvodu iz Centralnog biračkog spiska, birač se upućuje u sjedište lokalne izborne komisije da mu se utvrdi na kojem biračkom mjestu birač treba glasati.

4.4. Oštećeni glasački listić

Pod oštećenim glasačkim listićem podrazumijeva se fizički oštećen ili pogrešno popunjen glasački listić. U slučaju da birač ošteti svoj glasački listić, izdaje mu se drugi glasački listić, ako članu biračkog odbora vrati oštećeni glasački listić. Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića upisuje riječ “oštećen” preko vraćenog glasačkog listića i ulaže ga u za to predviđenu kovertu. Član biračkog odbora izdaje biraču drugi glasački listić.

4.5. Pomoć drugog lica

Kad je birač slijep, nepismen ili fizički nesposoban, predsjednik odobrava da mu drugo lice, koje izabere birač, pomogne glasati. To lice ne smije biti član biračkog odbora niti akreditirani posmatrač. U postupku pomoći drugog lica član biračkog odbora u dio predviđen za potpis upisuje “XX”, broj identifikacionog dokumenta birača koji glasa i lica koji mu pomaže, pored njegovog potpisa. Jedno lice može pomagati samo jednom biraču.

4.6. Pripadnici policije

Pripadnicima policije kada ulaze na biračko mjesto i u njegovoj okolini nije dozvoljeno nošenje oružja za koje su zaduženi, osim u slučaju ako se zahtijeva pomoć policije za održavanje mira i reda na biračkom mjestu.

4.7. Ometanje procesa glasanja i udaljavanje s biračkog mjesta

- a) Predsjednik biračkog odbora može s biračkog mjesta i iz njegove okoline udaljiti svako lice koje narušava red. Svako udaljavanje s biračkog mjesta treba zabilježiti u Obrazac Z8 Zapisnika.
- b) Ako na biračkom mjestu postoji opasnost za red i mir, ako dođe do nasilja ili se otkrije oružje ili opasni predmeti, predsjednik biračkog odbora će u skladu sa svojim dužnostima i odgovornošću:
 - otkloniti opasnost, nasilje, oružje ili opasne predmete s biračkog mjesta;
 - ako se opasnost, nasilje, oružje ili opasni predmeti ne mogu odmah otkloniti, prekinuti glasanje za onoliko vremena koliko je potrebno da se ponovo uspostavi red i mir na biračkom mjestu;
 - nakon prekida glasanja i ponovo uspostavljenog reda i mira, postupiti kako je navedeno u ovom priručniku u naslovu “Procedure glasanja”.

- c) Ako se red na biračkom mjestu naruši, predsjednik biračkog odbora može zahtijevati pomoć policije ili snaga sigurnosti izvan biračkog mjesta kako bi se ponovo uspostavio red i mir na biračkom mjestu. Glasanje se prekida dok se na biračkom mjestu nalaze pripadnici policije ili snaga sigurnosti. O svim pojavama ometanja glasanja i narušavanja reda na biračkom mjestu predsjednik biračkog odbora obavještava lokalnu izbornu komisiju.

4.8. Prisutstvo predstavnika medija na biračkom mjestu

- a) Ako predstavnici novinskih, radijskih, elektronskih ili televizijskih medija žele ući na biračko mjesto s ciljem izvještavanja javnosti o toku glasanja na tom biračkom mjestu, predsjednik biračkog odbora odobrit će im prisustvo na biračkom mjestu onoliko dugo koliko je potrebno da se pripremi kratko izvještavanje.
- b) Predsjednik biračkog odbora obavijestit će predstavnike medija da prilikom boravka na biračkom mjestu ni na koji način ne smiju remetiti tok glasanja niti ugroziti tajnost glasanja i informirati ih o utvrđenim pravilima ponašanja na biračkom mjestu.
- c) Ako predstavnici medija ometaju proces glasanja i krše utvrđena pravila ponašanja na biračkom mjestu ili krše red na biračkom mjestu, predsjednik biračkog odbora postupit će na način opisan u tački 4.7.

5. ZATVARANJE BIRAČKOG MJESTA

- a) Biračima koji su u redu za glasanje u trenutku zatvaranja biračkog mjesta odobrava se glasanje. Procedura zatvaranja za redovna biračka mjesta i za biračka mjesta za glasanje u odsustvu je:
- predsjednik objavljuje 15 minuta prije zatvaranja biračkog mjesta svim prisutnim unutar i ispred biračkog mjesta vrijeme zatvaranja biračkog mjesta;
 - član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda u vrijeme zatvaranja biračkog mjesta staje na kraj reda kako bi se osiguralo da se nijedno lice ne priključi nakon zatvaranja biračkog mjesta, a odmah nakon što posljednji birač iz reda glasa zatvara vrata;
 - predsjednik u Obrazac Z8 Zapisnika upisuje vrijeme zatvaranja biračkog mjesta;
 - predsjednik zatvara otvor glasačke kutije samoljepljivom trakom i potpisuje je.
- b) Prilikom zatvaranja biračkog mjesta predsjednik u Obrazac Z5 Zapisnika evidentira prisutne akreditirane posmatrače.

- > Predsjednik biračkog odbora obavezan je da, prema rasporedu koji utvrdi Centralna izborna komisija BiH, lokalnoj izornoj komisiji dostavlja informacije i podatke o tome:**
- **da li je biračko mjesto otvoreno na vrijeme;**
 - **da li je nakon provedenog glasanja birača biračko mjesto zatvoreno na vrijeme;**
 - **koliko je birača na biračkom mjestu glasalo i to najmanje dva puta tokom dana izbora, kao i u dodatnim terminima ako to lokalna izborna komisija zatraži.**

6. POPUNJAVANJE OBRASCA ZA BROJNO STANJE I PAKOVANJE NEISKORIŠTENIH I OŠTEĆENIH GLASAČKIH LISTIĆA

- a) Popunjavanje Obrasca za brojno stanje i pakovanje neiskorištenih i oštećenih glasačkih listića završava se prije otvaranja glasačke kutije sa iskorištenim glasačkim listićima.
- b) Neiskorišteni glasački listići upakovani u originalne kutije i koverta s oštećenim glasačkim listićima pakuju se u providnu zaštitnu vreću, posebno za svaki izborni nivo. Birački odbor je dužan na svaku zaštitnu vreću upisati šifru biračkog mjesta i oznaku izbornog nivoa.

➤ U Obrascu za brojno stanje nisu predviđeni i ne smiju se nalaziti podaci o broju nevažećih glasačkih listića koji se evidentiraju u Obrazac za zbirne rezultate – ZR.

PRIMJER PRAVILNO POPUNJENOG OBRASCA ZA BROJNO STANJE NA REDOVNOM BIRAČKOM MJESTU – BS

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE	NAZIV OPĆINE: TRAVNIK	BROJ BIRAČKOG MJESTA: 091A00G	BS
Serijski broj plastičnog pečata – Glasnačka kutija 1 PEČAT 1	Serijski broj plastičnog pečata – Glasnačka kutija 2 PEČAT 2	(Ako je potrebno!)	
BA 1 2 4 1 5 6 BA 0 7 6 2 A 0			
I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA			
1. Broj birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (ručno brojati)	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	KANTONALNA SKUPŠTINA
=	0 3 7 0 0 3 7 0 0 3 7 0	0 3 7 0 0 3 7 0 0 3 7 0	0 3 7 0
2. Broj primljenih glasačkih listića	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	KANTONALNA SKUPŠTINA
=	0 4 0 0 0 4 0 0 0 4 0 0	0 4 0 0 0 4 0 0 0 4 0 0	0 4 0 0
II: TOKOM GLASANJA/TIJEROM GLASOVANJA			
3. Broj nakiadno primljenih glasačkih listića	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	KANTONALNA SKUPŠTINA
=	0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0
4. Broj primljenih gl. listića (red/redak 2 + red/redak 3)	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	KANTONALNA SKUPŠTINA
=	0 4 0 0 0 4 0 0 0 4 0 0	0 4 0 0 0 4 0 0 0 4 0 0	0 4 0 0
III: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA			
5. Broj popisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (ručno brojati)	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	KANTONALNA SKUPŠTINA
=	0 2 6 0 0 2 6 0 0 2 6 0	0 2 6 0 0 2 6 0 0 2 6 0	0 2 6 0
6. Broj oštećenih glasačkih listića (paket 2)	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	KANTONALNA SKUPŠTINA
=	0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0
7. Broj IZDANIH glasačkih listića (red/redak 5 + red/redak 6)	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	KANTONALNA SKUPŠTINA
=	0 2 6 0 0 2 6 0 0 2 6 0	0 2 6 0 0 2 6 0 0 2 6 0	0 2 6 0
8. Broj NEISKORIŠTENIH glasačkih listića (ručno brojati)	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	KANTONALNA SKUPŠTINA
=	0 1 4 0 0 1 4 0 0 1 4 0	0 1 4 0 0 1 4 0 0 1 4 0	0 1 4 0
9. BROJ ZADU ENIH GL. LISTIĆA (red/redak 7 + red/redak 8)	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	KANTONALNA SKUPŠTINA
=	0 4 0 0 0 4 0 0 0 4 0 0	0 4 0 0 0 4 0 0 0 4 0 0	0 4 0 0
10. TEST TAČNOSTI/TOČNOSTI: red/redak 9 = red/redak 4; ako nisu isti, upisati razliku.	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	KANTONALNA SKUPŠTINA
=	0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0

Serijski broj papirnog pečata na otvoru gl. kutije 1: | | | | | | | | | | | | | |

Serijski broj papirnog pečata na otvoru gl. kutije 2: | | | | | | | | | | | | | |

PREDSJEDNIK	IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS	POTPIS
ČLAN 1	VELJKO PETRONIĆ	<i>Veljko Petronić</i>	EDINA IHTIJAREVIĆ
ČLAN 2	MUSTAFA LAKOVIĆ	<i>Mustafa Laković</i>	TATJANA TRIFKOVIĆ
	MLADEN VIČEVIĆ	<i>Mladen Vičević</i>	<i>Tatjana Trifković</i>

Popisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odra avaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.

IV-b. BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA

7. REDOSLIJED BROJANJA GLASAČKIH LISTIĆA

7.1 Redosljed i sistemi brojanja glasačkih listića

Glasački listići za pojedine izborne nivoe broje se sljedećim redosljedom:

a) u Federaciji BiH:

- 1) Predsjedništvo BiH – sistem, VEĆINSKI GLAS
- 2) Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH – sistem, OTVORENA LISTA
- 3) Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH – sistem, OTVORENA LISTA
- 4) Kantonalna skupština – sistem, OTVORENA LISTA

b) u Republici Srpskoj:

- 1) Predsjedništvo BiH – sistem, VEĆINSKI GLAS
- 2) Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH – sistem, OTVORENA LISTA
- 3) Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske – sistem, VEĆINSKI GLAS
- 4) Narodna skupština Republike Srpske – sistem, OTVORENA LISTA

c) u Brčko distriktu BiH:

- 1) U Brčko distriktu BiH formiraju se dva tima za brojanje glasačkih listića tako da jedan tim broji glasačke listiće za izborne nivoe redosljedom kako je navedeno u tački a) alineje 1), 2) i 3), a drugi tim broji glasačke listiće za izborne nivoe redosljedom kako je navedeno u tački b) alineje 1), 2), 3) i 4) ovog naslova.
- 2) Ukoliko brojanju glasačkih listića ne prisustvuje samo jedan član biračkog odbora ili njegov zamjenik, brojanje se vrši tako da se prvo broje glasački listići iz tačke a) pa nakon toga iz tačke b) ovog pasusa.

8. GLASAČKI LISTIĆI

8.1. Važeći glasački listići – VEĆINSKI GLAS

Гласачки listić je важећи ако:

- je u onom obliku koji je potvrdila i službeno izdala Centralna izborna komisija BiH;
- je označen tako da je namjera birača jasna;
- nije potpisan i na njemu nije ispisano ime, naziv, izjava ili neki drugi tekst, ilustracija ili simbol;
- oštećenje glasačkog listića nije takvo da se ne može ustanoviti namjera birača.

701 PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE - BOŠNJAČKI ČLAN ПРЕДСЈЕДНИШТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ - БОШЊАЧКИ ЧЛАН	702 PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE - HRVATSKI ČLAN ПРЕДСЈЕДНИШТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ - ХРВАТСКИ ЧЛАН
<small>PROČITAJTE NAPUTAK/UPUTSTVO NA PREDNJOJ STRANICI! ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДЊОЈ СТРАНИ!</small>	<small>PROČITAJTE NAPUTAK/UPUTSTVO NA PREDNJOJ STRANICI! ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДЊОЈ СТРАНИ!</small>
☐ Име - Презиме - Политичка партија ☐ Име - Презиме - Политичка партија ☐ Име - Презиме - Коалиција ☐ Име - Презиме - Политичка партија ☐ Име - Презиме - Политичка партија ☒ Име - Презиме - Политичка stranka ☐ Име - Презиме - Коалиција ☐ Име - Презиме - Политичка партија ☐ Име - Презиме - Политичка stranka ☐ Име - Презиме - Коалиција ☐ Име - Презиме - Политичка партија ☐ Име - Презиме - Политичка stranka ☐ Име - Презиме - Коалиција ☐ Име - Презиме - Политичка партија ☐ Име - Презиме - Политичка stranka ☐ Име - Презиме - Политичка партија ☐ Име - Презиме - Коалиција ☐ Име - Презиме - Политичка stranka ☐ Име - Презиме - Политичка stranka КРАЈ ЛИСТЕ. KRAJ LISTE.	☐ Име - Презиме - Политичка партија ☐ Име - Презиме - Политичка партија ☐ Име - Презиме - Политичка stranka ☐ Име - Презиме - Коалиција ☐ Име - Презиме - Политичка партија ☐ Име - Презиме - Политичка stranka ☐ Име - Презиме - Коалиција ☐ Име - Презиме - Политичка партија ☐ Име - Презиме - Политичка stranka ☐ Име - Презиме - Политичка партија ☐ Име - Презиме - Политичка stranka ☐ Име - Презиме - Политичка партија ☐ Име - Презиме - Политичка stranka ☐ Име - Презиме - Политичка партија ☐ Име - Презиме - Политичка stranka ☐ Име - Презиме - Политичка партија ☐ Име - Презиме - Политичка stranka ☐ Име - Презиме - Политичка stranka КРАЈ ЛИСТЕ. KRAJ LISTE.

➤ **Primjer pravilno popunjenog glasačkog listića za Predsjedništvo BiH**

8.2. Nevažeći glasački listići – VEĆINSKI GLAS

Гласачки listić je неважећи:

- ako je na njemu označeno dva ili više kandidata;
- ako nije ispunjen ili je ispunjen tako da nije moguće sa sigurnošću utvrditi kojem kandidatu je birač dao svoj glas;
- ako je glasački listić toliko oštećen da se sa sigurnošću ne može utvrditi kojem kandidatu je birač dao glas;
- ako se na osnovu oznaka koje je birač dopisao na glasački listić, kao što je potpis, može utvrditi njegov identitet;
- ako su dopisana imena kandidata;
- ako je skenirani, kopirani i listić koji ne pripada tom biračkom mjestu, odnosno opciji glasanja (glasački listić za glasanje poštom).

➤ **Birački odbor je obavezan da tokom prebrojavanja glasačkih listića vrši provjeru vodenog žiga na glasačkom listiću i o tome, u slučaju utvrđenih nepravilnosti, sačini poseban izvještaj i isti, putem lokalne izborne komisije, uputi Centralnoj izbornoj komisiji BiH.**

8.3. Važeći glasački listić – OTVORENA LISTA

Glasački listić je važeći ako je:

- označen kvadratić ispred naziva političke stranke, koalicije, kandidata ili liste nezavisnih kandidata;
- označen kvadratić ispred naziva političke stranke, koalicije, kandidata ili liste nezavisnih kandidata i ispred jednog ili više kandidata unutar liste te političke stranke, koalicije ili liste nezavisnih kandidata;
- označen kvadratić ispred jednog ili više kandidata unutar liste jedne političke stranke, koalicije ili liste nezavisnih kandidata.

ЗАСТУПНИЧКИ/ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ ПАРЛАМЕНТА
ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА 6
406

ПРОСЈЕТАЈТЕ НАРИТАМ/ИПУСТИВТО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ

☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ 5 КАНДИДАТ 6 КАНДИДАТ 7 КАНДИДАТ
☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ	☒ КОАЛИЦИЈА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ 5 КАНДИДАТ 6 КАНДИДАТ 7 КАНДИДАТ	☐ ЛИСТА НЕЗАВИСНИХ КАНДИДАТА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ 5 КАНДИДАТ 6 КАНДИДАТ 7 КАНДИДАТ
☐ КОАЛИЦИЈА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ 5 КАНДИДАТ 6 КАНДИДАТ 7 КАНДИДАТ	☐ НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ
☐ НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	☐ КОАЛИЦИЈА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ
☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ	

КРАЈ ЛИСТЕ.
КРАЈ ЛИСТЕ.

ЗАСТУПНИЧКИ/ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ ПАРЛАМЕНТА
ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА 6
406

ПРОСЈЕТАЈТЕ НАРИТАМ/ИПУСТИВТО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ

☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ 5 КАНДИДАТ 6 КАНДИДАТ 7 КАНДИДАТ
☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ	☒ КОАЛИЦИЈА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ 5 КАНДИДАТ 6 КАНДИДАТ 7 КАНДИДАТ	☐ ЛИСТА НЕЗАВИСНИХ КАНДИДАТА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ 5 КАНДИДАТ 6 КАНДИДАТ 7 КАНДИДАТ
☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ 5 КАНДИДАТ 6 КАНДИДАТ 7 КАНДИДАТ	☐ НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ
☐ НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	☐ КОАЛИЦИЈА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ
☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ	

КРАЈ ЛИСТЕ.
КРАЈ ЛИСТЕ.

ЗАСТУПНИЧКИ/ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ ПАРЛАМЕНТА
ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА 6
406

ПРОСЈЕТАЈТЕ НАРИТАМ/ИПУСТИВТО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИЦИ

☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ 5 КАНДИДАТ 6 КАНДИДАТ 7 КАНДИДАТ
☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ	☒ КОАЛИЦИЈА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ 5 КАНДИДАТ 6 КАНДИДАТ 7 КАНДИДАТ	☐ ЛИСТА НЕЗАВИСНИХ КАНДИДАТА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ 5 КАНДИДАТ 6 КАНДИДАТ 7 КАНДИДАТ
☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ	☐ НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ
☐ НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	☐ КОАЛИЦИЈА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ 4 КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ
☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ 3 КАНДИДАТ	☐ СТРАНКА 1 КАНДИДАТ 2 КАНДИДАТ	

КРАЈ ЛИСТЕ.
КРАЈ ЛИСТЕ.

➤ **Primjeri pravilno
popunjenog glasačkog
listića za Predstavnički
dom Parlamenta
Federacije BiH**

8.4. Nevažeći glasački listić – OTVORENA LISTA

Glasački listić je nevažeći:

- ako nije ispunjen ili je ispunjen tako da nije moguće sa sigurnošću utvrditi kojoj je političkoj stranci, koaliciji, nezavisnom kandidatu ili listi nezavisnih kandidata birač dao svoj glas;
- ako su dopisana imena kandidata;
- ako je označeno više od jedne političke stranke, koalicije, nezavisnog kandidata ili liste nezavisnih kandidata;
- ako je glasački listić toliko oštećen da se sa sigurnošću ne može utvrditi kojem je političkom subjektu birač dao glas;
- ako se na osnovu oznaka koje je birač dopisao na glasački listić, kao što je potpis, može utvrditi njegov identitet;
- ako je skenirani, kopirani i listić koji ne pripada tom biračkom mjestu, odnosno opciji glasanja (glasački listić za glasanje poštom).

9. RADNJE PRIJE BROJANJA GLASAČKIH LISTIĆA

Pripremne radnje za brojanje glasačkih listića su sljedeće:

- Formira se radna površina od više stolova, a sastavi stolova osiguraju se samoljepljivom trakom kako glasački listići ne bi propadali ispod stolova.
- Otpečati se glasačka kutija i na radnu površinu se istrese kompletan sadržaj glasačke kutije.
- Svim prisutnim pokaže se da je glasačka kutija prazna i odloži se na stranu.
- Na radnoj površini ostaje grupa pomiješanih glasačkih listića za četiri nivoa za koje se provode izbori.
- Nakon toga birački odbor vrši razdvajanje glasačkih listića po nivoima, i sačinjava četiri grupe glasačkih listića.

Glasački listići štampaju se u različitim bojama, u zavisnosti od izbornog nivoa, kako slijedi:

Za izborne nivoe u Federaciji BiH:

- Predsjedništvo BiH – glasački listići su SIVE boje
- Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH – glasački listići su PLAVE boje
- Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH – glasački listići su LJUBIČASTE boje
- Kantonalna skupština – glasački listići su BORDOCRVENE boje

Za izborne nivoe u Republici Srpskoj:

- Predsjedništvo BiH – glasački listići su SIVE boje
- Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH – glasački listići su PLAVE boje
- Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske – glasački listići su ŽUTE boje
- Narodna skupština Republike Srpske – glasački listići su SMEĐE boje

- Po završetku razdvajanja glasačkih listića po nivoima, na radnoj površini ostavlja se grupa glasačkih listića koji se broje, poštujući pritom utvrđeni redoslijed brojanja naveden u zaglavlju jedan ovog poglavlja.
- Glasački listići koji se ne broje u toj fazi brojanja, pakuju se providne plastične vreće, posebno za svaki izborni nivo i odlažu na način da ih svi prisutni mogu vidjeti.

10. BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA – VEĆINSKI GLAS

10.1. Brojanje glasačkih listića

- Predsjednik biračkog odbora u Obrazac za zbirne rezultate – ZR (većinski glas) upisuje broj potpisa sa Obrasca brojnog stanja – BS.
- Članovi biračkog odbora u timovima po dva člana broje po 25 glasačkih listića (duplo brojanje) i unakrsno ih postavljaju na radnu površinu. Na zadnjem snopu postavlja se stiker (samoljepljivi papir u boji) sa brojem glasačkih listića u zadnjem snopu.
- Predsjednik biračkog odbora prebroji unakrsne snopove, pomnoži sa 25 i doda broj glasačkih listića sa stikera koji se nalazi na zadnjem snopu. (**Primjer:** 10 snopova na stikeru upisano 10, znači $10 \times 25 + 10 = 260$) i taj podatak upiše u rubriku „Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji”. Test tačnosti je razlika između broja potpisa i broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji te ukoliko nema razlike upiše se 0.
- Jedan član biračkog odbora čita imena kandidata na glasačkom listiću dok drugi član biračkog odbora na stikere upisuje imena kandidata a stikere postavlja po radnoj površini, pazeći da budu dovoljno razmaknuti da se listići prilikom razvrstavanja ne miješaju. Postavlja jedan stiker na kojem je upisano „sumnjivi“.
- Nakon toga svi članovi biračkog odbora uzimaju snopove glasačkih listića, okreću ih prema sebi i glasački listić na kojem su birači označili kandidata, stavljaju pored stikera s imenom tog kandidata.
- Prilikom razvrstavanja članovi biračkog odbora one glasačke listiće koji su po njima nevažeći, stavljaju pored stikera sa natpisom „sumnjivi“. Ovom metodom se razvrstavaju glasački listići dok se svi ne razvrstaju. Predsjednik nakon toga na dva stikera upiše „neoznačeni“, i „ostali“.
- Predsjednik zatim iz grupe glasačkih listića pored stikera „sumnjivi“ jedan po jedan pokazuje članovima biračkog odbora i zajedno odlučuju da li je glasački listić važeći ili ne. (**Primjer:** glasački listić je nevažeći zato što je prazan. Članovi biračkog odbora potvrde i taj glasački listić se stavlja pored stikera „neoznačeni“. Zatim, glasački listić je nevažeći jer je birač markirao dva kandidata. Takav glasački listić stavi se pored stikera „ostali“.) Kad su svi listići iz grupe „sumnjivi“ razvrstani, predsjednik prebroji nevažeće neoznačene i broj upiše u Obrazac ZR, zatim prebroji nevažeće ostale te također broj upiše u Obrazac ZR. Nevažeće neoznačene i nevažeće ostale glasačke listiće predsjednik ubaci u, prema shemi pakovanja, odgovarajuću vreću u boji.
- Članovi biračkog odbora u timovima po dva člana broje glasačke listiće za svakog od kandidata koji su se nalazili na glasačkom listiću a koji su dobili glasove, tako što broje po 25 glasačkih listića (duplo brojanje) i vežu ih u rolne gumicom. Na zadnjoj rolnoj stavlja se stiker sa brojem glasačkih listića u toj rolnoj. Kad tim prebroji glasačke listiće za jednog kandidata nastavlja brojanje za sljedećeg kandidata, dok svi glasački listići ne budu prebrojani. Kad je završeno brojanje svih glasačkih listića na stolu se nalaze skupine rolne glasačkih listića koje su razvrstane po kandidatima i to pored stikera sa imenima kandidata.
- Predsjednik nakon toga u Obrazac ZR većinski glas pored imena za svakog kandidata upiše broj glasačkih listića koji su pored stikera sa njihovim imenima tako da prebroji rolne koje pomnoži sa 25 i doda broj sa rolne na kojoj je stiker, tako da dobije koliko je ukupno taj kandidat dobio glasova (**Primjer:** Kod stikera sa imenom kandidata pod rednim brojem 1 imaju 4 rolne sa glasačkim listićima taj kandidat je dobio $4 \times 25 = 100$ glasova i taj broj predsjednik upiše kod imena tog kandidata.) Tom metodom upiše glasove za sve kandidate. Na dnu tabele sa glasovima kandidata se dobije, sabiranjem svih glasova, ukupan broj važećih glasova, koji predsjednik prepíše na lijevu stranicu Obrasca ZR, kao ukupan broj važećih glasova koji sabran sa ukupnim brojem nevažećih glasova treba dati ukupan broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji.
- Pošto je Obrazac za zbirne rezultate ZR – većinski glas kompletno popunjen birački odbor pakuje izborni materijal u, prema shemi pakovanja, odgovarajuću vreću u boji na kojoj je također utisnuta i oznaka izbornog nivoa, te na vreću upisuje oznaku biračkog mjesta. **NAPOMENA:** Boja vreće u koju se pakuju prebrojani glasački listići, odgovara boji glasačkih listića.
- Predsjednik svim prisutnim objavljuje rezultate brojanja glasova na biračkom mjestu, žutu kopiju Obrasca ZR izlaže na biračkom mjestu a zelenu kopiju sa izbornim rezultatima za taj nivo predaje osobi ovlaštenoj od lokalne izborne komisije.

PRIMJER PRAVILNO POPUNJENOG OBRASCA ZA ZBIRNE REZULTATE – ZR

OPĆI IZBORI 12.10.2014. GODINE

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (VEĆINSKI GLAS) / ОБРАЗАЦ ЗА ЗБИРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ЗР (ВЕЋИНСКИ ГЛАС) ZR / ЗР			
NAZIV OPĆINE НАЗИВ ОПШТИНЕ	TRAVNIK	ŠIFRA OPĆINE ШИФРА ОПШТИНЕ	ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA ШИФРА БИРАЧКОГ МЈЕСТА
		091A	091A006

ZBIR / ZBROJ GLASOVA ЗБИР ГЛАСОВА	Kandidat Кандидат	Politička stranka, koalicija ili nezavisni / neovisni kandidat Политичка странка, коалиција или независни кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова
Ukupan broj popisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrascu za brojno stanje) 1) Укупан број пописа на изводу из Централног бирачког списка (ред 5 из Обраца за бројно стање)	KANDIDAT 1	PARTIJA 1	0 1 0 0
260	KANDIDAT 2	PARTIJA 2	0 0 2 8
Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji Број гласачких листића у гласачкој кутији	KANDIDAT 3	PARTIJA 3	0 0 8 0
260	KANDIDAT 4	PARTIJA 4	0 0 3 4
Test tačnosti / točnosti red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku 3) Тест тачности ред 1 = ред 2; ако нису исти уписати разлику			
0			
A) Nevažeći neoznačeni glasački listići A) Неважећи неозначени гласачки листићи			
17			
B) Nevažeći ostali glasački listići B) Неважећи остали гласачки листићи			
1			
Ukupan broj nevažećih glasačkih listića C) (red / redak A + red / redak B) Ц) Укупан број неважећих гласачких листића (ред А + ред Б)			
18			
D) Ukupan broj važećih glasova Д) Укупан број важећих гласова			
242			
Ukupan broj svih glasačkih listića E) (red / redak C + red / redak D) Е) Укупан број свих гласачких листића (ред Ц + ред Д)			
260			
Test tačnosti / točnosti: red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku F) Тест тачности: Ф) ред Е = ред 2; ако нису исти уписати разлику			
0			
Serijski broj pečata za zaštitnu vreću sa glasačkim listićima za načelnika općine (BIJELA) Серијски број печата за заштитну врећу са гласачким листићима за начелника општине (БИЈЕЛА)			
BA 3 4 6 1 2 0			
		UKUPNO (= red / redak D) УКУПНО (= ред Д)	0 2 4 2

Potpisjući se izjavljujem da ovi brojevi tačno / točno odražavaju aktivnosti brojanja / brojenja na ovom biračkom mjestu.

Потписујући се изјављујем да ови бројеви тачно / тачно одражавају активности бројања / бројења на овом бирачком мјесту.

	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС		IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС
PREDSEDNIK ПРЕДСЕДНИК	VELJKO PETROVIĆ		ČLAN 3 ЧЛАН 3	EDINA IHTIJAREVIĆ	
ČLAN 1 ЧЛАН 1	MUSTAFA LAKOVIĆ		ČLAN 4 ЧЛАН 4	TATJANA TRIFKOVIĆ	Tatjana
ČLAN 2 ЧЛАН 2	MLADEN VIČENIĆ		ČLAN 5 ЧЛАН 5		

11. BROJANJE GLASAČKIH LISTIĆA – OTVORENA LISTA

11.1. Prvi krug brojanja glasačkih listića po političkim subjektima

- Predsjednik biračkog odbora u Obrazac za zbirne rezultate – ZR (otvorena lista) upisuje broj potpisa sa Obrasca brojnog stanja BS.
- Članovi biračkog odbora u timovima po dva člana broje po 25 glasačkih listića (duplo brojanje) i unakrsno ih postavljaju na radnu površinu. Na zadnjem snopu je stiker (samoljepljivi papir u boji) sa brojem glasačkih listića u tom snopu.
- Predsjednik biračkog odbora prebroji unakrsne snopove pomnoži sa 25 i doda broj glasačkih listića sa stikera. (**Primjer:** 10 snopova na stikeru upisano 10, znači $10 \times 25 + 10 = 260$) i taj podatak upiše u rubriku broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji. Test tačnosti je razlika između broja potpisa i broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji te ukoliko nema razlike upiše se 0.
- Jedan član biračkog odbora čita nazive političkih subjekata na glasačkom listiću dok drugi član biračkog odbora iste upisuje na stikere a stikere postavlja po radnoj površini, pazeći da budu dovoljno razmaknuti da se listići prilikom razvrstavanja ne miješaju. Postavlja jedan stiker na kojem je upisano „sumnjivi“. Kod upisivanja naziva političkih subjekata na stikere mogu se koristiti skraćeni nazivi istih.
- Svi članovi biračkog odbora tad uzimaju po snopove glasačkih listića okreću ih prema sebi i glasački listić na kojem su birači markirali politički subjekt stavljaju pored stikera sa nazivom tog političkog subjekta.
- Glasačke listiće prilikom razvrstavanja koji su po njima nevažeći, članovi biračkog odbora stavljaju pored stikera sa natpisom „sumnjivi“. Ovom metodom se razvrstavaju glasački listići dok se svi ne razvrstaju. Predsjednik tad uzme dva stikera na koja napiše „neoznačeni“, „ostali“.
- Predsjednik jedan po jedan glasački listić iz grupe pored stikera „sumnjivi“ pokazuje članovima biračkog odbora i zajedno odlučuju da li je glasački listić važeći ili ne. (**Primjer:** glasački listić je nevažeći zato što je prazan. Članovi biračkog odbora potvrde i glasački listić se stavlja pored stikera „neoznačeni“. Glasački listić je nevažeći jer je birač markirao dva politička subjekta i glasački listić stavi pored stikera „ostali“).
- Kad su svi listići iz grupe „sumnjivi“ razvrstani, predsjednik prebroji nevažeće neoznačene i broj upiše u Obrazac ZR, prebroji nevažeće ostale i isto broj upiše u Obrazac ZR. Nevažeće neoznačene i ostale glasačke listiće predsjednik ubaci u, prema shemi pakovanja, odgovarajuću vreću u boji.
- Članovi biračkog odbora u timovima po dva člana broje glasačke listiće za svaki od političkih subjekata koji su se nalazili na glasačkom listiću a koji su dobili glasove na tom biračkom mjestu tako što nabroje po 25 glasačkih listića (duplo brojanje) i vežu ih u rolne koje gumaticom vežu. Na zadnjoj rolnoj je stiker sa brojem glasačkih listića u toj rolnoj. Kad tim prebroji glasačke listiće za jedan politički subjekt broji za drugi politički subjekt i tako sve dok svi glasački listići ne budu prebrojani. Kad je završeno brojanje svih glasačkih listića na stolu su stikeri sa imenima političkih subjekata na glasačkom listiću pored kojih su rolne sa glasačkim listićima za te političke subjekte.
- Predsjednik tad u Obrazac ZR većinski glas pored naziva svakog političkog subjekta upiše broj glasačkih listića koji su pored stikera sa njihovim nazivom tako da prebroji rolne koje pomnoži sa 25 i doda broj sa rolne na kojoj je stiker tako da dobije ukupno koliko je taj politički subjekt dobio glasova na tom biračkom mjestu. (**Primjer:** Kod stikera sa nazivom političkog subjekta pod rednim brojem 1 imaju 2 rolne sa glasačkim listićima a na jednoj rolnoj je stiker sa brojem 22 taj politički subjekt je dobio $1 \times 25 + 22 = 47$ glasova i taj broj predsjednik upiše kod imena tog političkog subjekta.) Tom metodom upiše glasove za sve političke subjekte. Na dnu tabele sa glasovima političkih subjekata se dobije, sabiranjem svih glasova, ukupan broj važećih glasova koji predsjednik prepíše na prethodnu stranicu kao ukupan broj važećih glasova koji sabran sa ukupnim brojem nevažećih glasova treba dati ukupan broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji.
- Ukupan broj važećih i nevažećih glasačkih listića daje ukupan broj glasačkih listića koji treba da je identičan ukupnom broju glasačkih listića u glasačkoj kutiji.
- Predsjednik svim prisutnim objavljuje rezultate prvog brojanja glasova dobijenih po sistemu otvorenih listi i na zahtjev lokalne izborne komisije iste dostavlja na način koji odredi lokalna izborna komisija.

NAZIV OPĆINE NAZIV OPŠTINE	TRAVNIK	ŠIFRA OPĆINE ŠIFRA OPŠTINE	091A	ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA	091A006
-------------------------------	---------	-------------------------------	------	--	---------

	ZBIR / ZBROJ GLASOVA ЗБИР / ЗБРОЈ ГЛАСОВА
Укупан број потписа на изводу из Centralnog бирачког списка / Središnjeg бирачког списка (red / redak 5 из Обрасца за бројно стање)	260
1) Укупан број потписа на изводу из Centralnog бирачког списка (red 5 из Обрасца за бројно стање)	260
2) Број гласачких листића у гласачкој кутији Број гласачких листића у гласачкој кутији	260
3) Test tačnosti / тоčnosti red / redak 1 = red / redak 2; ако нису исти уписати разлику Тест тачности red 1 = red 2; ако нису исти уписати разлику	0
A) Неважећи неоначени гласачки листићи A) Неважећи неоначени гласачки листићи	11
B) Неважећи остали гласачки листићи B) Неважећи остали гласачки листићи	4
Укупан број неважећих гласачких листића C) (red / redak A + red / redak B) D) Укупан број неважећих гласачких листића (red A + red B)	15
D1) Укупан број важећих гласова (политичка странка, коалиција, листа независних / неовисних кандидата или независни / неовисни кандидат) D1) Укупан број важећих гласова (политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидат)	245
D2) Укупан број важећих гласова (национална мањина) D2) Укупан број важећих гласова (национална мањина)	-
Укупан број важећих гласова D) (red / redak D1 + red / redak D2) D) Укупан број важећих гласова (red D1 + red D2)	245
Укупан број свих гласачких листића E) (red / redak C + red / redak D) E) Укупан број свих гласачких листића (red C + red D)	260
F) Test tačnosti / тоčnosti red / redak E = red / redak 2; ако нису исти уписати разлику F) Тест тачности: red E = red 2; ако нису исти уписати разлику	0

Serijski broj plastinog pečata za zahtjev vrstu za nezavisnim gласачким листићима (PROVIDNA PLASTIČNA VREĆA VEŠA)
Серијски број пластичног печата за заштиту врсту за независним гласачким листићима (PROVIDNA PLASTIČNA VREĆA VEŠA)

BA	0	1	1	7	6	5
----	---	---	---	---	---	---

Serijski broj plastinog pečata za zahtjev vrstu za gласачким листићима - отворена листа (PROVIDNA PLASTIČNA VREĆA MAHAL)
Серијски број пластичног печата за заштиту врсту за гласачким листићима - отворена листа (PROVIDNA PLASTIČNA VREĆA MAHAL)

BA	0	1	2	6	2	2
----	---	---	---	---	---	---

Serijski broj plastinog pečata za zahtjev vrstu za asocijacionu za Centralnu izborno komisiju BiH (PROVIDNA PLASTIČNA VREĆA MOVA)
Серијски број пластичног печата за заштиту врсту за асоцијацију за Централну изборну комисију БиХ (PROVIDNA PLASTIČNA VREĆA MOVA)

BA	4	5	5	0	0	3
----	---	---	---	---	---	---

Preporučuje se izjaviti da svi izvođi sadrže / sadrži
необављено обављено извођење / извођење на свим
извођењима мјеста.

Попуните да се изјави да сви извођења садрже
необављено обављено извођење на свим извођењима
мјеста.

PREDSJEDNIK PREDSJEDNIK	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ИШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС	CLAN 2 MEMAR2	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ИШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС	CLAN 4 MEMAR4	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ИШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС
CLAN 1 MEMAR1	VELJKO PETROVIĆ	<i>Veljko Petrović</i>	CLAN 2 MEMAR2	MLADEN VIČEVIĆ	<i>Mladen Vičević</i>	CLAN 4 MEMAR4	TATJANA TRIFKONIC	<i>Tatjana</i>
CLAN 1 MEMAR1	MUSTAFA LAKOVIĆ	<i>Mustafa Laković</i>	CLAN 3 MEMAR3	EDINA IHTJAREVIĆ	<i>Edina Ihtjarević</i>	CLAN 5 MEMAR5		

PRIMJER PRAVILNO POPUNJENOG OBRASCA ZA ZBIRNE REZULTATE – ZR

NAZIV OPĆINE NAZIV OPŠTINE	TRAVNIK	ŠIFRA OPĆINE ŠIFRA OPŠTINE	091A	ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA ŠIFRA BIRAČKOG MJESTA	091A006
-------------------------------	---------	-------------------------------	------	--	---------

RB. РБ.	Politička stranka, koalicija, lista nezavisnih / neovisnih kandidata ili nezavisni / neovisni kandidat Политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидат	Број важећих гласова	RB. РБ.	Politička stranka, koalicija, lista nezavisnih / neovisnih kandidata ili nezavisni / neovisni kandidat Политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидат	Број важећих гласова
1	PARTIJA 1	0 0 4 7	1		
2	PARTIJA 2	0 0 4 8	2		
3	PARTIJA 3	0 0 8 0	3		
4	PARTIJA 4	0 0 7 0	4		
5			5		
6			6		
7			7		
8			8		
9			9		
10			10		
11			11		
12			12		
13			13		
14			14		
15			15		
16			16		
17		0 2 4 5	17		
			UKUPNO (= red / redak D1) УКУПНО (= ред Д1)		

Preporučuje se izjaviti da svi izvođi sadrže / sadrži
необављено обављено извођење / извођење на свим
извођењима мјеста.

Попуните да се изјави да сви извођења садрже
необављено обављено извођење на свим извођењима
мјеста.

PREDSJEDNIK PREDSJEDNIK	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ИШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС	CLAN 2 MEMAR2	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ИШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС	CLAN 4 MEMAR4	IME I PREZIME (TISKANIM SLOVIMA) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ (ИШТАМПАНИМ СЛОВИМА)	POTPIS ПОТПИС
CLAN 1 MEMAR1	VELJKO PETROVIĆ	<i>Veljko Petrović</i>	CLAN 2 MEMAR2	MLADEN VIČEVIĆ	<i>Mladen Vičević</i>	CLAN 4 MEMAR4	TATJANA TRIFKONIC	<i>Tatjana</i>
CLAN 1 MEMAR1	MUSTAFA LAKOVIĆ	<i>Mustafa Laković</i>	CLAN 3 MEMAR3	EDINA IHTJAREVIĆ	<i>Edina Ihtjarević</i>	CLAN 5 MEMAR5		

11.2. Drugi krug brojanja glasačkih listića po kandidatima

- Birački odbor se dijeli u timove po četiri člana. Jedan član tima je zadužen da čita oznake birača na glasačkom listiću za kandidate, drugi član tima je zadužen da kontroliše čitanje prvog člana, a ostala dva člana tima su zadužena da evidentiraju u pomoćni obrazac ono što prvi član čitač čita. Tim prvo broji glasačke listiće po glasovima za kandidate za jedan politički subjekt. Čitač uzme jednu rolnu od 25 glasačkih listića tog političkog subjekta. Razmotava rolnu i polako čita brojeve ispred kandidata za koje su birači stavili oznaku u kvadratiću ispred imena tih kandidata. Ukoliko je birač na glasačkom listiću označio samo kvadratić ispred naziva političkog subjekta, čitač ne čita ništa. Dva člana tima uzimaju svaki pomoćni obrazac i u njega prvo upisuju naziv političkog subjekta za kojeg se broje glasovi po kandidatima na vrhu prve kolone u označenu rubriku. Potom kako čitač čita tako u redu pored broja kojeg čuju stavljaju jednu uspravnu crticu. Čitač tako čita brojeve sa svih 25 glasačkih listića iz rolne po glasovima za kandidate a članovi tima to evidentiraju u pomoćni obrazac kako čitač čita. Jedna kolona pomoćnog obrasca je predviđena za jednu rolnu od 25 glasačkih listića. Prilikom evidentiranja članovi tima za svaki peti glas za kandidata stavljaju jednu kosu liniju preko 4 prethodne uspravne.
- Kad je čitač završio čitanje glasova po kandidatima jednog političkog subjekta jedne rolne tad članovi tima koji su evidentirali glasove sabiraju za svaki broj na pomoćnom obrascu koliko imaju upisanih crtica i upisuju taj broj s desne strane u koloni za taj broj u za to određenu rubriku. Kad su sabrali sve redove po brojevima tad razmjenjuju pomoćne obrasce i jedan član tima koji je evidentirao glasove u pomoćni obrazac čita redom od rednog broja 1 do zadnjeg rednog broja u pomoćnom obrascu iz kolone ukupno sabrane glasove. Drugi član tima provjerava na svom pomoćnom obrascu da li se podudaraju sabrani podaci. Ako se u nekom redu sabrani podaci razlikuju član tima koji kontroliše na svom obrascu pored tog zbira upiše jednu zvjezdicu i nastavi dalje da prati šta drugi član čita. Kad se završi kontrola oba člana prepisu u novu kolonu sve identične rezultate, kolonu ispred prekriže a čitač ponovo uzima onu istu rolnu i samo čita brojeve na glasačkim listićima za kandidata pod rednim brojem pod kojim se nisu poklopili rezultati kod članova koji evidentiraju rezultate čitanja. Ponovo istom metodom sabiru glasove za tog kandidata i kad se rezultati kod oba člana tima poklope otvaraju novu kolonu sa nazivom istog političkog subjekta. Čitač iščitane glasačke listiće ponovo veže u rolnu i stavlja pored stikera sa imenom tog političkog subjekta ali tako da se ne miješa sa neiščitanim rolnama.
- Tad uzima novu rolnu, odmotava je i čita istom metodom redne brojeve ispred kojih su birači stavili oznaku a članovi tima s pomoćnim obrascem evidentiraju uspravnim crticama sa svakom petom kosom preko četiri uspravne brojeve koje čuju od čitača. Ponovo istom metodom sabiraju sve crtice i upisuju dobijeni broj sa desne strane svakog reda i uspoređuju rezultate. Kad ispune sve kolone na jednoj stranici tad članovi tima koji evidentiraju u pomoćnim obrascima glasove po kandidatima, u krajnjoj desnoj koloni ukupno sabiraju sve zbirove iz svih kolona za svaki redni broj. Ukoliko je ostalo još rolni za čitanje članovi tima koji evidentiraju čitanje prelaze na novu stranicu i otvaraju nove kolone za evidentiranje i tako redom dok se sve rolne glasačkih listića ne iščitaju i ne evidentiraju glasovi po kandidatima. Kad je to završeno članovi koji evidentiraju u pomoćnom obrascu rezultate presavijaju prethodnu stranicu i kolonu ukupno sa prethodne stranice sabiraju sa svim zbirovima iz kolona na narednoj stranici i upisuju u krajnju kolonu ukupno na toj stranici.
- Nakon toga predsjednik u Obrascu ZR (otvorena lista) nalazi list sa kandidatima političkog subjekta kojem su se brojali glasovi po kandidatima. Jedan član tima koji je evidentirao rezultate čitanja iz svog pomoćnog obrasca čita za svaki redni broj zbir glasova iz krajnje kolone ukupno. Predsjednik upisuje rezultate u predviđena polja pored imena svakog kandidata. Kandidatu koji nije dobio glasove član tima čita 0 a predsjednik upisuje 0 u predviđeno polje. Kad je predsjednik evidentirao glasove po kandidatima za jedan politički subjekt, istom metodom se broje glasovi za preostale političke subjekte, dok se ne prebroje svi glasački listići za sve političke subjekte.

PRIMJER KAKO SE KORISTI POMOĆNI OBRAZAC ZA BROJANJE

Помоћни образац за бројање

1

Број кандидата	Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		Број кандидата	Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		Број кандидата	Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		Број кандидата	Политичка странка, коалиција или листа независних кандидата		Број кандидата	УКУПНО
	Гласови	Збир		Гласови	Збир		Гласови	Збир		Гласови	Збир		
1	III III I	11	1	III III	10	1			1			1	21
2	III III III III	20	2	III III III	13	2			2			2	33
3	III III	10	3	III I	7	3			3			3	17
4	III	3	4	III	3	4			4			4	6
5		0	5	I	1	5			5			5	1
6		0	6	0	0	6			6			6	0
7	III III III III II	22	7	III III III	13	7			7			7	35
8	III	5	8	III III	9	8			8			8	14
9	III III	8	9	III III	9	9			9			9	17
10			10			10			10			10	
11			11			11			11			11	
12			12			12			12			12	
13			13	+		13			13	=		13	
14			14			14			14			14	
15			15			15			15			15	
16			16			16			16			16	
17			17			17			17			17	
18			18			18			18			18	
19			19			19			19			19	
20			20			20			20			20	
21			21			21			21			21	
22			22			22			22			22	
23			23			23			23			23	
24			24			24			24			24	
25			25			25			25			25	
26			26			26			26			26	
27			27			27			27			27	
28			28			28			28			28	
29			29			29			29			29	
30			30			30			30			30	
31			31			31			31			31	
32			32			32			32			32	
33			33			33			33			33	
34			34			34			34			34	
35			35			35			35			35	
36			36			36			36			36	
37			37			37			37			37	
38			38			38			38			38	
39			39			39			39			39	

↑
ПРЕСАВИТИ ОВДЈЕ

**▪ PRIMJER PRAVILNO POPUNJENOG OBRASCA ZA ZBIRNE REZULTATE – ZR
REZULTATI GLASANJA PO KANDIDATIMA U OKVIRU OTVORENE LISTE POLITIČKOG SUBJEKTA**

OPĆI IZBORI 12.10.2014. GODINE
OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBRUJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA) / OBRAZAC ZA ZBIRNE REZULTATE ZP (OTVORENA LISTA)

ZR / ZP

NAZIV OPĆINE
НАЗИБ ОПШТИНЕ

TRAVNIK

SIFRA OPĆINE ЦИФРА ОПШТИНЕ	SIFRA BIRAČKOG MJESTA ЦИФРА БИРАЧКОГ МЈЕСТА
091A	091A-006

Glasovi za / Glasova za:

0	0	4	7
---	---	---	---

Glasovi za / Glasova za:

0	0	4	8
---	---	---	---

Glasovi za / Glasova za:

0	0	8	0
---	---	---	---

Glasovi za / Glasova za:

0	0	7	0
---	---	---	---

RR. РР.	Kandidat Кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова
1	KANDIDAT 1	0 0 0 0
2	KANDIDAT 2	0 0 4 1
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		

RR. РР.	Kandidat Кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова
1	KANDIDAT 1	0 0 4 3
2	KANDIDAT 2	0 0 4 4
3	KANDIDAT 3	0 0 1 3
4	KANDIDAT 4	0 0 3 2
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		

RR. РР.	Kandidat Кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова
1	KANDIDAT 1	0 0 7 0
2	KANDIDAT 2	0 0 0 0
3	KANDIDAT 3	0 0 7 3
4	KANDIDAT 4	0 0 0 1
5	KANDIDAT 5	0 0 6 0
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		

RR. РР.	Kandidat Кандидат	Broj važećih glasova Број важећих гласова
1	KANDIDAT 1	0 0 6 3
2	KANDIDAT 2	0 0 5 6
3	KANDIDAT 3	0 0 0 0
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		

Preporučuje se ispunjavanje ovog obrasca u skladu sa odredbama Zakona o izborima u općinama, odnosno Zakona o izborima u općinama, odnosno Zakona o izborima u općinama, odnosno Zakona o izborima u općinama.

PREDSJEDNIK ПРЕДСЈЕДНИК	IME I PREZIME ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ПОТПИС ПОТПИС
	VELJKO PERKUPIĆ	

➤ **Nijedan kandidat u okviru otvorene liste ne može dobiti više glasova nego što je dobio politički subjekt, odnosno može dobiti najviše onoliko glasova koliko je dobio politički subjekt na čijoj listi se nalazi.**

> Izuzetno od prethodno opisane procedure, na biračkom mjestu sa tri člana biračkog odbora, jedan član biračkog odbora čita redne brojeve kandidata ispred kojih su birači u okviru tog političkog subjekta stavljali oznaku, a dva člana biračkog odbora svaki za sebe u svoj Pomoćni obrazac za drugi krug brojanja glasova po kandidatima upisuje uspravne crtice.

- Predsjednik tad za svaki politički subjekt veže sve glasačke listiće u jednu rolnu i ubacuje ih u, prema shemi pakovanja, odgovarajuću vreću u boji na kojoj je također utisnuta i oznaka izbornog nivoa, te na vreću upisuje oznaku biračkog mjesta. **NAPOMENA:** Boja vreće u koju se pakuju prebrojani glasački listići odgovara boji glasačkih listića.
- Plavu kopiju obrasca za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) stavlja u kovertu i ubacuje je u vreću i vreću pečati već određenim pečatom čiji je broj upisao na obrazac. Zelenu kopiju obrasca za zbirne rezultate ZR (otvorena lista) ubacuje u kovertu za predsjednika izborne komisije, crvenu kopiju obrasca ostavlja predsjednik za sebe, original obrasca stavlja u kovertu za Centralnu izbornu komisiju BiH.
- Predsjednik biračkog odbora u manju providnu vreću, na kojoj je obavezno upisana šifra biračkog mjesta, pakuje sljedeći materijal:
 - Zapisnik o radu biračkog odbora – original
 - Izvod iz konačnog Centralnog biračkog spiska
 - Pomoćne obrasce za brojanje na kojim su evidentirani glasovi po kandidatima – za sve izborne nivoe i za sve političke subjekte za koje su se pomoćni obrasci koristili.

NAKON UTVRĐIVANJA REZULTATA GLASANJA I PAKOVANJA IZBORNOG MATERIJALA NA NAČIN KAKO JE TO PROPISANO, BIRAČKI ODBOR ODMAH, A NAJKASNIJE 12 SATI NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA, SAV IZBORNI MATERIJAL DOSTAVLJA LOKALNOJ IZBORNOJ KOMISIJI.

V. BIRAČKO MJESTO ZA GLASANJE U ODSUSTVU

1.1. Procedure glasanja, brojanja koverata, evidentiranja podataka u Obrascu za brojno stanje i vođenje Zapisnika o radu biračkog odbora

a) Na biračkom mjestu za glasanje u odsustvu primjenjuje se procedura glasanja utvrđena za redovna biračka mjesta. Biraču koji glasa na biračkom mjestu za glasanje u odsustvu izdaju se koverte koje sadrže glasačke listiće koji se izdaju u osnovnoj izbornoj jedinici za koju birač glasa.

> Birač koji glasa u odsustvu, ako ošteti glasački listić, vraća kovertu s glasačkim listićima, a član biračkog odbora izdaje mu novu kovertu s glasačkim listićima.

b) Birački odbor prije otvaranja biračkog mjesta za glasanje u odsustvu obavlja iste radnje kao i birački odbor na redovnim biračkim mjestima, osim što se na tim biračkim mjestima ručno broje koverte koje sadrže glasačke listiće po osnovnim izbornim jedinicama za koje birači glasaju. Dobijene brojeve prebrojanih koverti predsjednik unosi u Obrazac za brojno stanje.

c) Nakon zatvaranja biračkog mjesta za glasanje u odsustvu birački odbor obavlja sljedeće radnje:

- broji potpise na izvodu iz konačnog Centralnog biračkog spiska;
- broji neiskorištene koverte s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama;
- broji koverte s oštećenim glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama ako ih ima;
- upisuje dobivene brojeve u Obrazac za brojno stanje, a neiskorištene koverte pakuje u originalne kutije, oštećene koverte s glasačkim listićima stavlja u kovertu A3 s natpisom oštećeni glasački listići te ih pakuju u providnu vreću;
- otvara glasačku kutiju i razvrstava koverte s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama;
- broji koverte s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama i uvezuje ih gunicama;
- predsjednik upisuje dobiveni broj koverata za svaku osnovnu izbornu jedinicu u Obrazac za brojno stanje;
- upakovane snopove koverata po osnovnim izbornim jedinicama ubacuju u crvenu vreću;
- upisuje na Obrazac za brojno stanje brojeve pečata providne vreće, crvene vreće i manje providne plastične vreće;
- plavu kopiju Obrasca za brojno stanje stavlja u crvenu vreću i zatvara je pečatom;
- u providnu manju plastičnu vreću ubacuje original Zapisnika o radu biračkog odbora – ZARBO, izvod iz konačnog Centralnog biračkog spiska i original Obrasca za brojno stanje te je pečati predviđenim pečatom;
- u zelenu kovertu stavlja zelenu kopiju Zapisnika o radu biračkog odbora – ZARBO i zelenu kopiju Obrasca za brojno stanje koja je za predsjednika lokalne izborne komisije;
- crvenu kopiju Obrasca za brojno stanje predsjednik zadržava za sebe.

**PRIMJER PRAVILNO POPUNJENOG OBRASCA ZA BROJNO STANJE
NA BIRAČKOM MJESTU ZA GLASANJE U ODSUSTVU – BSO**

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE (Biračko mjesto za glasanje/glasovanje u odsustvu/odsutnosti)	Naziv općine: <p align="center">TRAVNIK</p>	Broj biračkog mjesta: <p align="center">091A504</p>
BSO		

Šifra općine/izborne jedinice za koju se glasa/glasuje → 050

	050	133	135	200													
I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA																	
1. Broj imena birača na izvodu iz Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa (ručno brojati)	17	35	10	2													
2. Broj primljenih koverata sa glasacim listićima	20	40	15	5													
II: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA																	
3. Broj potpisa na izvodu iz Centralnog/Središnjeg biračkog spiska/popisa (ručno brojati)	13	31	6	0													
4. Broj oštećenih koverata sa glasacim listićima (paklet 2a)	0	0	0	0													
5. Broj izdatih koverata sa glasacim listićima (red/redak 6+7+8)	13	31	6	0													
6. Broj neiskorištenih koverata sa glasacim listićima (ručno brojati)	7	9	9	5													
7. Broj zaduženih koverata sa glasacim listićima (red/redak 9+10)	20	40	15	5													
III: NAKON OTVARANJA GLASAČKE KUTIJE																	
8. Broj koverata sa glasacim listićima za glasanje/glasovanje u odsustvu/odsutnosti	13	31	6	0													
IV: Test tačnosti/točnosti																	
9. Red/redak 7. = Red/redak 2; ako nisu isti, upisati razliku	0	0	0	0													

Serijski broj platfornog pečata za veći sa nediskontinuiranim gl. listićima (brodovna voda)

BA	0	0	7	0	2	6
----	---	---	---	---	---	---

Serijski broj platfornog pečata za veći sa koveratima sa gl. listićima (ČAVRKA)

BA	0	9	1	0	0	3
----	---	---	---	---	---	---

Serijski brojevi platfornog pečata za veći sa gl. listićima (ČAVRKA) i Centralno/Središnji izborno samoupravno Biračko mjesto

BA	6	3	0	0	8	8
----	---	---	---	---	---	---

Polupisjući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.

	IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POPIJS	ČLAN 3
PREDSEDNIK	VELJKO PETROVIĆ	<i>[Signature]</i>	
ČLAN 1	MUSTAFA LAKOVIĆ	<i>[Signature]</i>	
ČLAN 2	MARJEN VICEVIĆ	<i>[Signature]</i>	
			ČLAN 4
			IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)
			EDUJA IHITIŠREVIĆ
			POPIJS
			<i>[Signature]</i>

VI. BIRAČKO MJESTO ZA GLASANJE NEPOTVRĐENIM GLASAČKIM LISTIĆIMA

- > Po jedno biračko mjesto u svakoj osnovnoj izbornoj jedinici ovlašteno je za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića. Lokalna izborna komisija će na biračkom mjestu ovlaštenom za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića po mogućnosti osigurati računar na kojem će biti podaci iz Centralnog biračkog spiska.

Na biračkom mjestu za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima biračko pravo ostvaruju sljedeće kategorije birača:

- birači koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH a na dan održavanja izbora zateknu se u zemlji,
- redovni birači koji se ne nalaze na zaključenom izvodu iz Centralnog biračkog spiska a posjeduju važeći identifikacioni dokument iz Poglavlja IV. ovog priručnika i potvrdu o mjestu prebivališta, odnosno ukoliko se radi o biračima u Brčko distriktu BiH pored navedenih dokumenata i dokaz o entitetskom državljanstvu.

1. Procedure glasanja, brojanja koverata, evidentiranja podataka u Obrascu za brojno stanje i vođenje Zapisnika o radu biračkog odbora

- a) Centralna izborna komisija putem lokalne izborne komisije biračkim odborima na biračkim mjestima ovlaštenim za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića dostavlja spisak birača koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za birače koji glasaju putem pošte, za tu osnovnu izbornu jedinicu. Navedeni spisak služi u svrhu utvrđivanja prava glasanja putem nepotvrđenih glasačkih listića za ovu kategoriju birača.
- b) Svoje biračko pravo ovi birači ostvaruju u osnovnoj izbornoj jedinici za koju su upisani u Centralnom biračkom spisku da glasaju poštom ili su upisani u Centralni birački spisak po prijavljenom prebivalištu.

- > **Birači koji promijene prebivalište iz jedne osnovne izborne jedinice u drugu osnovnu izbornu jedinicu u periodu od zaključenja konačnog Centralnog biračkog spiska do dana izbora, biračko pravo ostvarit će u osnovnoj izbornoj jedinici u kojoj su imali prijavljeno prebivalište prije dana zaključenja konačnog Centralnog biračkog spiska.**

- c) Ime birača koji ima pravo glasati nepotvrđenim glasačkim listićem upisuje se na izvod iz Centralnog biračkog spiska, koji sadrži sve podatke kao i izvod iz konačnog Centralnog biračkog spiska. Birač se potpisuje na izvod iz Centralnog biračkog spiska i glasa nepotvrđenim – kovertiranim glasačkim listićem koji se pakuje u posebnu sigurnosnu bijelu kovertu.
- d) Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića, na osnovu identifikacionog dokumenta birača, ispunjava neophodne podatke na prednjoj stranici koverta s nepotvrđenim – kovertiranim glasačkim listićima, na osnovu kojih se može provjeriti biračko pravo. Na prednju stranicu koverta upisuju se sljedeći podaci:
- broj biračkog mjesta;
 - prezime i ime birača;
 - jedinstveni matični broj birača;
 - datum rođenja;
 - trenutna adresa stanovanja koju birač navede;
 - naziv i broj predočenog identifikacionog dokumenta i naziv organa koji je izdao dokument.

PRIMJER PRAVILNO POPUNJENOG OBRASCA ZA BROJNO STANJE NA BIRAČKOM MJESTU OVLAŠTENOM ZA IZDAVANJE NEPOTVRĐENIH GLASAČKIH LISTIĆA – BSN

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE (B.M. za glasanje/glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima)	Naziv općine: TRAVNIK	Broj biračkog mjesta: 091A501NNN	BSN
--	--------------------------	-------------------------------------	-----

Serijski broj plastičnog pečata-Glasačka kutija 1
BA 6 7 3 0 0 3 BA 1 6 6 0 1 6
PEČAT 1 PEČAT 2

Serijski broj plastičnog pečata-Glasačka kutija 2 (Ako je potrebno!)
PEČAT 1 PEČAT 2

Šifra općine/izborne jedinice za koju se glasa/glasuje	→	091A
DIO I: PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA		
1. Broj imena na listi/popisu birača koji su registrovani za glasanje/glasovanje putem pošte, a mogu glasovati/glasati nepotvrđenim gl. listićima (ručno brojati)		750
2. Broj primljenih koverata sa glasačkim listićima		75
DIO II: TOKOM GLASANJA/TIJEKOM GLASOVANJA		
3. Broj naknadno primljenih koverata sa glasačkim listićima		0
4. Ukupan broj primljenih koverata sa glasačkim listićima (red 2+3)		75
DIO III: NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA		
5. Broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska/popisa za birače koji su glasali/glasovali nepotvrđenim glasačkim listićima		11
6. Broj upropaštenih koverata sa glasačkim listićima (paket 2n)		0
7. Broj izdanih koverata sa glasačkim listićima (red 5+6)		11
8. Broj neiskorištenih koverata sa glasačkim listićima (ručno brojati)		64
9. Sveukupan broj zaduženih koverata sa glasačkim listićima (red 7+8)		75
DIO IV: NAKON OTVARANJA GLASAČKE KUTIJE		
10. Broj koverata sa nepotvrđenim glasačkim listićima		11
DIO V: Test tačnosti/točnosti		
11. Red 9=red 4; ako nisu isti, upisati razliku		0
12. Red 10 = red 5; ako nisu isti, upisati razliku		0

Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa neiskorištenim gl. listićima (providna veća)
BA 0 0 1 1 3 8

Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa koveratama sa nepotvrđenim gl. listićima (zelena)
BA 0 1 0 0 3 6

Serijski broj plastičnog pečata za vreću sa dokumentacijom za Centralnu/Središnju izbornu komisiju/povjerenstvo (providna manja)
BA 7 7 0 7 0 3

Potpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.

	IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS
PREDSJEDNIK	VELJKO PETROVIĆ	<i>[Signature]</i>
ČLAN 1	MUSTAFA LAKOVIĆ	<i>[Signature]</i>
ČLAN 2	MLADEN VICEVIĆ	<i>[Signature]</i>
ČLAN 3	EDINA IHTIJAREVIĆ	<i>[Signature]</i>
ČLAN 4	TATJANA TRIFKOVIĆ	Tanjaja

VII. MOBILNI TIM

- > **Da bi glasali birači koji su vezani za svoje domove, odnosno koji su vezani za ustanove (pritvorske jedinice, gerijatrijske, distrofičarske ili druge zdravstvene ustanove), lokalne izborne komisije formiraju mobilni tim koji će posjetiti ove kategorije birača.**

1. Procedure glasanja, brojanja koverata, evidentiranja podataka u Obrascu za brojno stanje i vođenje Zapisnika o radu biračkog odbora (mobilnog tima)

- a) Mobilni tim se sastoji od predsjednika i dva člana. Predsjednik rukovodi radom mobilnog tima i odgovoran je za njegovu zakonitost. Lokalna izborna komisija jedan sat prije otvaranja biračkih mjesta predaje mobilnom timu materijal kako slijedi:
- izvod iz Centralnog biračkog spiska za birače koji su prijavljeni za glasanje na ovaj način;
 - odgovarajući broj glasačkih listića zapakovanih u zaštitne koverte, koje su stavljene u personalizovane koverte na kojima su upisane šifre osnovnih izbornih jedinica za koje se glasa;
 - odgovarajući broj pomoćnih glasačkih kutija (kartonske kutije);
 - Obrazac za brojno stanje – mobilni tim;
 - potrošni materijal koji je neophodan u procesu rada mobilnog tima;
 - Zapisnik o radu biračkog odbora;
 - spisak birača s adresama i kontakt telefonima i
 - plan rada mobilnog tima.

- > **Za potrebe rada na terenu lokalna izborna komisija mobilnom timu treba osigurati odgovarajuće motorno vozilo, odnosno odgovarajući prijevoz do birača koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje putem mobilnog tima.**
- > **Mobilni tim prilikom posjete birača koji su vezani za ustanove može, radi bržeg i efikasnijeg glasanja, u saradnji s nadležnim osobljem, organizirati glasanje na način na koji se glasanje organizira na biračkom mjestu, pridržavajući se pri tome procedure koja je propisana za glasanje birača na biračkom mjestu.**
- > **Mobilni tim za glasanje dužan je osigurati tajnost glasanja na način kako je to propisano zakonom i objašnjeno ovim priručnikom.**
- > **Mobilni tim za glasanje dužan je pridržavati se plana rada mobilnog tima koji je donijela lokalna izborna komisija i omogućiti akreditiranim posmatračima posmatranje rada mobilnog tima. Akreditirani posmatrači mogu posmatrati rad mobilnog tima za glasanje na način kako je to objašnjeno u Poglavlju III. ovog priručnika i ako ne narušavaju privatnost birača koji su vezani za svoje domove, odnosno ako ne narušavaju pravila ponašanja koja su uspostavljena u ustanovama za koje su birači vezani i uz saglasnost nadležnog osoblja tih ustanova.**

- b) Po preuzimanju izbornog materijala predsjednik i članovi mobilnog tima obavljaju sljedeće:
- upisuju svoja imena u Zapisnik i potpisuju se u dijelu Zapisnika koji je za to predviđen;
 - upisuju broj birača s izvoda iz Centralnog biračkog spiska na predviđeno mjesto u Obrascu za brojno stanje;
 - ručno broje primljene personalizovane – zaštitne koverte sa setovima glasačkih listića prema šiframa osnovnih izbornih jedinica za koje se glasa, a prema biračkoj opciji birača koji su upisani u izvod iz Centralnog biračkog spiska i upisuju taj broj u Obrazac za brojno stanje;

- formiraju pomoćnu glasačku kutiju i stavljaju papirni samoljepljivi pečat na otvor glasačke kutije i
- upisuju serijske brojeve pečata s pomoćne glasačke kutije u Obrazac za brojno stanje.

c) Mobilni tim počinje raditi u 07.00 sati, a završava u 19.00 sati.

d) Način glasanja birača s posebnim potrebama ne razlikuje se od načina glasanja utvrđenog za biračka mjesta.

e) Mobilni tim prilikom rada na terenu, nakon glasanja birača na određenoj lokaciji, samoljepljivom trakom lijepi otvor glasačke kutije koji potpisuju predsjednik i članovi mobilnog tima.

f) Nakon završetka rada na terenu, mobilni tim stavlja na otvor pomoćne glasačke kutije samoljepljivi papirni pečat na koji se potpisuju predsjednik i članovi mobilnog tima, a serijski broj pečata evidentira na dodatnom Obrascu za brojno stanje.

g) U Zapisnik o radu mobilnog tima, koji potpisuju predsjednik i oba člana, upisuju se važniji događaji tokom njihovog rada na terenu.

h) Nakon završenog obilaska svih birača čija se imena nalaze na izvodu iz Centralnog biračkog spiska, mobilni tim odlazi u sjedištu lokalne izborne komisije i obavlja sljedeće radnje:

- broji potpise na izvodu iz Centralnog biračkog spiska;
- broji neiskorištene kovertе s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama;
- broji kovertе s oštećenim glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama ako ih ima;
- upisuje dobijene rezultate u Obrazac za brojno stanje, a neiskorištene kovertе pakuje u originalne kutije, oštećene kovertе s glasačkim listićima stavlja u kovertu A3 s natpisom oštećeni glasački listići te ih pakuju u providnu vreću;
- otvara glasačku kutiju;
- broji kovertе s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama i uvezuje ih gumicom;
- predsjednik upisuje dobijeni broj koverata s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama u Obrazac za brojno stanje;
- upakovane kovertе s glasačkim listićima po osnovnim izbornim jedinicama ubacuju u narandžastu vreću;
- upisuje na Obrazac za brojno stanja brojeve pečata providne vreće, narandžaste vreće i manje providne vreće;
- plavu kopiju Obrasca za brojno stanje stavlja u narandžastu vreću i zatvara je pečatom;
- u manju providnu vreću ubacuje original Zapisnika o radu biračkog odbora – ZARBO, izvod iz Centralnog biračkog spiska i original Obrasca za brojno stanje te je pečati predviđenim pečatom;
- u zelenu kovertu stavlja zelenu kopiju Zapisnika o radu biračkog odbora i zelenu kopiju Obrasca za brojno stanje koja je za predsjednika lokalne izborne komisije;
- Crvenu kopiju Obrasca za brojno stanje predsjednik zadržava za sebe.

i) Mobilni tim svoj izborni materijal predaje lokalnoj izbornoj komisiji u njenom sjedištu.

DIO TREĆI

KAZNENE ODREDBE

VIII. KAZNENE ODREDBE

1. SANKCIJE IZ IZBORNOG ZAKONA BiH (POGLAVLJE 19A)

1.1. Zabranom angažiranja za rad na biračkom mjestu u Centru za birački spisak u općinskoj izbornoj komisiji ili drugoj izbornoj komisiji uspostavljenoj u skladu s članom 2.21 Izbornog zakona BiH, odnosno novčanom kaznom u iznosu od 200,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se predsjednik ili član biračkog odbora ako:

- učestvuje u donošenju odluke koja može dovesti u sumnju njegovu sposobnost da djeluje nepristrasno (član 2.1 Izbornog zakona BiH);
- ne obavijesti birače o svim informacijama neophodnim za provođenje izbora, u skladu s propisima Centralne izborne komisije BiH (član 2.13 stav (1) tačka 5);
- nepravilno broji glasačke listiće na biračkim mjestima i u općinskim centrima za brojanje (član 2.13 stav (1) tačka 7);
- ne odredi dužnosti članovima biračkog odbora (član 5.6 stav (2));
- Zapisnik o radu biračkog odbora ne sadrži podatke propisane Izbornim zakonom BiH (član 5.7);
- ne objasni biraču način glasanja i ne osigura tajnost glasanja (član 5.11 stav (1));
- izda glasački listić ili listiće suprotno propisima koji reguliraju izdavanje glasačkih listića (član 5.13);
- ne utvrdi identitet birača i potpis birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska u skladu s Izbornim zakonom BiH (član 5.13);
- pomaže licu pri glasanju na način koji nije u skladu s Izbornim zakonom BiH (član 5.19 stav (2));
- su obrasci popunjeni suprotno članu 5.25 Izbornog zakona BiH.

2. ZLOUPOTREBA BIRAČKOG PRAVA I IZBORNA PREVARA – KRIVIČNI ZAKON BOSNE I HERCEGOVINE

Uskraćivanje biračkog prava Član 150.

Ko u obavljanju povjerene mu dužnosti u vezi s izborima za institucije Bosne i Hercegovine drugoga, u namjeri da ga spriječi u ostvarenju njegovog biračkog prava, protuzakonito ne uvede u birački spisak ili ga izbriše iz biračkog spiska ili mu na drugi način uskrati biračko pravo, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Povreda slobode opredjeljenja birača Član 151.

(1) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom, prinudom, podmićivanjem ili korištenjem njegovog teškog ekonomskog stanja ili na drugi protupravan način utiče na birača u Bosni i Hercegovini da na izborima za institucije Bosne i Hercegovine ili prilikom glasanja o opozivu ili na referendumu, glasa za ili protiv

pojedine liste, pojedinog kandidata, odnosno da glasa za ili protiv opoziva, za ili protiv prijedloga o kome se odlučuje referendumom, ili da uopće ne glasa, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Član biračkog odbora ili druga osoba koja učini krivično djelo iz stava (1) ovog člana u vršenju povjerene joj dužnosti u vezi s izborima, glasanjem ili referendumom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Prevara pri glasanju Član 152.

Ko na izborima za institucije Bosne i Hercegovine ili pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama Bosne i Hercegovine ili na referendumu u Bosni i Hercegovini ponovo glasa, glasa umjesto drugog pod njegovim imenom, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Povreda tajnosti glasanja Član 153.

(1) Ko pri izboru za institucije Bosne i Hercegovine ili pri glasanju o opozivu

predstavnik u institucijama Bosne i Hercegovine ili na referendumu u Bosni i Hercegovini povrijedi tajnost glasanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protupravan način traži od građanina da kaže za koga je glasao ili kako je glasao ili da li je glasao za ili protiv opoziva, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Član biračkog odbora ili druga osoba koja učini krivično djelo iz stava (1) ovog člana u vršenju povjerene joj dužnosti u vezi s izborima ili glasanjem, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Izborna prevara

Član 154.

Ko krivotvori rezultate izbora ili glasanja za institucije Bosne i Hercegovine dodavanjem,

oduzimanjem ili brisanjem glasova ili potpisa, netačnim brojanjem glasova, neistinitim upisivanjem rezultata u izborne isprave ili na drugi način, ili objavi kao konačan rezultat izbora ili glasanja koji ne odgovara obavljenom glasanju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Uništenje izbornih isprava

Član 155.

Ko na izborima za institucije Bosne i Hercegovine, pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama Bosne i Hercegovine ili na referendumu u Bosni i Hercegovini, uništi, prikrije, ošteti ili oduzme kakvu ispravu o izborima ili o glasanju o opozivu ili kakav predmet koji služi za izbor ili za glasanje o opozivu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Literatura

- Izborni zakon Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13 i 7/14)
- Pravilnik o načinu provedbe izbora („Službeni glasnik BiH“, br. 37/14)
- Uputstvo o vrstama, načinu i rokovima za određivanje biračkih mjesta („Službeni glasnik BiH“, br. 37/14)
- Uputstvo o uslovima i procedurama za akreditiranje izbornih posmatrača u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 37/14)
- Uputstvo o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora („Službeni glasnik BiH“, br. 37/14)
- Krivični zakon BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10 i 47/14)

PRILOG

SHEME PAKOVANJA IZBORNOG MATERIJALA

Šema pakovanja/pakiranja izbornog materijala na redovnom biračkom mjestu u F BiH

Predsjedništvo BiH – NIVO 701/702

Siva zaštitna vreća

1. Prebrojani važeći glasački listići
2. Providna plastična vreća sa:
Koverta - nevažeći glasački listići /Obrazac za zbirne rezultate ZR većinski glas (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije)
2. Koverta oštećeni glasački listići

Parlamentarna skupština BiH – NIVO 511- 515

Plava zaštitna vreća

1. Prebrojani važeći glasački listići
2. Providna plastična vreća sa:
Koverta - nevažeći glasački listići /Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije)
2. Koverta oštećeni glasački listići

Zastupnički dom Parlamenta F BiH – NIVO 401- 412

Ljubičasta zaštitna vreća

1. Prebrojani važeći glasački listići
2. Providna plastična vreća sa:
3. Koverta - nevažeći glasački listići /Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije)
2. Koverta oštećeni glasački listići

Kantonalna skupština – NIVO 201 - 210

Bordo crvena zaštitna vreća

1. Prebrojani važeći glasački listići
2. Providna plastična vreća sa:
Koverta - nevažeći glasački listići /Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije)
2. Koverta oštećeni glasački listići

Providna zaštitna vreća (manja)

1. Knjige pomoćnih obrazaca
2. Izvod iz Centralnog biračkog spiska
3. Zapisnik o radu biračkog odbora
(original u koricama)

Koverta za Predsjednika biračkog odbora:

1. Obrazac brojnog stanja (crvena kopija)
2. Obrazac za zbirne rezultate ZR većinski glas za nivo 701/702 (crvena kopija)
3. Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista za nivoe 200,400,500 (crvena kopija)

Koverta za Predsjednika izborne komisije:

1. Obrazac brojnog stanja (zelena kopija)
2. Obrazac za zbirne rezultate ZR većinski glas za nivo 701/702 (zelena kopija)
3. Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista za nivoe 200,400,500 (zelena kopija)
4. Zapisnik o radu biračkog odbora (zelena kopija)

Koverta A3 za Centralnu izbornu komisiju BiH

1. Obrazac brojnog stanja (original)
2. Obrazac za zbirne rezultate ZR većinski glas za nivo 701/702 (original)
3. Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista za nivoe 200,400,500 (original)

NAPOMENA:

Na svaku vreću potrebno je upisati broj biračkog mjesta !

Šema pakovanja/pakiranja izbornog materijala na biračkom mjestu za glasanje u odsutnosti u FBiH

Crvena zaštitna vreća

1. Prebrojane koverta sa setovima glasačkih listića uvezane po izbornim jedinicama
2. Obrazac brojnog stanja (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorištene koverta sa setovima glasačkih listića upakovane u originalne kutije
2. Oštećene koverta sa setovima glasačkih listića

Providna zaštitna vreća (manja)

1. Obrazac brojnog stanja (original u koricama)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (original ukoricama)
3. Izvod iz Centralnog biračkog spiska

Koverta za Predsjednika biračkog odbora:

1. Obrazac brojnog stanja (crvena kopija)

Koverta za Predsjednika izborne komisije:

1. Obrazac brojnog stanja (zelena kopija)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (zelena kopija)

NAPOMENA:
na svaku vreću potrebno je upisati broj biračkog mjesta !

Šema pakovanja/pakiranja izbornog materijala na biračkom mjestu ovlaštenom za izdavanje nepotvrđenih glasačkih listića u FBiH

Zelena zaštitna vreća

1. Prebrojane koverta sa nepotvrđenim glasačkim listićima
2. Obrazac brojnog stanja (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorištene koverta sa setovima glasačkih listića upakovane u originalne kutije
2. Oštećene koverta sa setovima glasačkih listića

Providna zaštitna vreća (manja)

1. Obrazac brojnog stanja (original u koricama)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (original u koricama)
3. Dopunski izvod iz Centralnog biračkog spiska (spisak potencijalnih birača koji imaju pravo glasati nepotvrđenim glasačkim listićima)

Koverta za Predsjednika biračkog odbora:

1. Obrazac brojnog stanja (crvena kopija)

Koverta za Predsjednika izborne komisije:

1. Obrazac brojnog stanja (zelena kopija)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (zelena kopija)

NAPOMENA:
Na svaku vreću potrebno je upisati broj biračkog mjesta !

Šema pakovanja/pakiranja izbornog materijala Mobilni tim u FBiH

Narandžasta zaštitna vreća

1. Prebrojane koverta sa setovima glasačkih listića uvezane po izbornim jedinicama
2. Obrazac brojnog stanja (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorištene koverta sa setovima glasačkih listića upakovane u originalne kutije
2. Oštećene koverta sa setovima glasačkih listića

Providna zaštitna vreća (manja)

1. Obrazac brojnog stanja (original u koricama)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (original ukoricama)
3. Dodatni izvod iz Centralnog biračkog spiska za birače sa posebnim potrebama

Koverta za Predsjednika biračkog odbora:

1. Obrazac brojnog stanja (crvena kopija)

Koverta za Predsjednika izborne komisije:

1. Obrazac brojnog stanja (zelena kopija)
2. Zapisnik o radu biračkog odbora (zelena kopija)

NAPOMENA:
Na svaku vreću potrebno je upisati broj biračkog mjesta !

Шема паковања изборног материјала на редовном бирачком мјесту у РС

Предсједништво БиХ – НИВО 703

Сива заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са:
Коверта – неважећи гласачки листићи /
Образац за збирне резултате ЗР већински глас
(плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштени гласачки листићи
(упаковани у оригиналне кутије)
2. Коверта – оштећени гласачки листићи

Парламентарна скупштина БиХ – НИВО 521 - 523

Плава заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са:
Коверта – неважећи гласачки листићи /
Образац за збирне резултате ЗР отворена листа
(плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштени гласачки листићи
(упаковани у оригиналне кутије)
2. Коверта – оштећени гласачки листићи

Предсједник и подпредсјеници РС – НИВО 600

Жута заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са:
Коверта – неважећи гласачки листићи /
Образац за збирне резултате ЗР већински глас
(плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у
оригиналне кутије)
2. Коверта – оштећени гласачки листићи

Народна скупштина РС – НИВО 301-309

Смеђа заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са:
Коверта – Неважећи гласачки листићи /
Образац за збирне резултате ЗР отворена листа
(плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у
оригиналне кутије)
2. Коверта – оштећени гласачки листићи

Провидна заштитна врећа (мања)

1. Књиге помоћних образаца
2. Извод из Централног бирачког списка
3. Записник о раду бирачког одбора
(оригинал у корицама)

Коверта за Предсједника бирачког одбора:

1. Образац бројног стања (црвена копија)
2. Образац за збирне резултате ЗР отворена листа за
нивое 300, 500 (црвена копија)
3. Образац за збирне резултате ЗР већински глас за
нивое 600, 703 (црвена копија)

Коверта за Предсједника изборне комисије:

1. Образац бројног стања (зелена копија)
2. Образац за збирне резултате ЗР отворена листа
за нивое 300, 500 (зелена копија)
3. Образац за збирне резултате ЗР већински глас за
нивое 600, 703 (зелена копија)
4. Записник о раду бирачког одбора (зелена копија)

Коверта А3 за Централну изборну комисију БиХ:

1. Образац бројног стања (оригинал)
2. Образац за збирне резултате ЗР отворена листа
за нивое 300 500 (оригинал)
3. Образац за збирне резултате ЗР већински глас
за нивое 600, 703 (оригинал)

НАПОМЕНА:

**На сваку врећу потребно је
уписати број бирачког мјеста !**

Шема паковања изборног материјала на бирачком мјесту за гласање у одсуству РС

Црвена заштитна врећа

1. Пребројане коверте са сетовима гласачких листића увезане по изборним јединицама
2. Образац бројног стања (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштене коверте са сетовима гласачких листића, упаковане у оригиналне кутије
2. Оштећене коверте са сетовима гласачких листића

Провидна заштитна врећа (мања)

1. Образац бројног стања (оригинал у корицама)
2. Записник о раду бирачког одбора (оригинал у корицама)
3. Извод из Централног бирачког списка

Коверта за Председника бирачког одбора:

1. Образац бројног стања (црвена копија)

Коверта за Председника изборне комисије:

1. Образац бројног стања (зелена копија)
2. Записник о раду бирачког одбора (зелена копија)

НАПОМЕНА:

На сваку врећу потребно је уписати број бирачког мјеста !

Шема паковања изборног материјала на бирачком мјесту овлашћеном за издавање непотврђених гласачких листића у РС

Зелена заштитна врећа

1. Пребројане коверте са непотврђеним гласачким листићима
2. Образац бројног стања (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштене коверте са сетовима гласачких листића, упаковане у оригиналне кутије
2. Оштећене коверте са сетовима гласачких листића

Провидна заштитна врећа (мања)

1. Образац бројног стања (оригинал у корицама)
2. Записник о раду бирачког одбора (оригинал у корицама)
3. Допунски извод из Централног бирачког списка (списак потенцијалних бирача који имају право гласати непотврђеним гласачким листићима)

Коверта за Председника бирачког одбора:

1. Образац бројног стања (црвена копија)

Коверта за Председника изборне комисије:

1. Образац бројног стања (зелена копија)
2. Записник о раду бирачког одбора (зелена копија)

НАПОМЕНА:

На сваку врећу потребно је уписати број бирачког мјеста !

Шема паковања изборног материјала Мобилни тим у РС

Наранџаста заштитна врећа

1. Пребројане коверте са сетовима гласачких листића увезане по изборним јединицама
2. Образац бројног стања (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштене коверте са сетовима гласачких листића, упаковане у оригиналне кутије
2. Оштећене коверте са сетовима гласачких листића

Провидна заштитна врећа (мања)

1. Образац бројног стања (оригинал у корицама)
2. Записник о раду бирачког одбора (оригинал у корицама)
3. Додатни извод из Централног бирачког списка за бираче са посебним потребама

Коверта за Председника бирачког одбора:

1. Образац бројног стања (црвена копија)

Коверта за Председника изборне комисије:

1. Образац бројног стања (зелена копија)
2. Записник о раду бирачког одбора (зелена копија)

НАПОМЕНА:

На сваку врећу потребно је уписати број бирачког мјеста !

Šema pakovanja izbornog materijala na redovnom biračkom mjestu u Brčko Distriktu BiH za birače sa entitetskim državljanstvom F BiH

Predsjedništvo BiH – NIVO 701/702

Siva zaštitna vreća

1. Prebrojani važeći glasački listići
2. Providna plastična vreća sa:
Koverta - nevažeći glasački listići /Obrazac za zbirne rezultate ZR većinski glas (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije)
2. Koverta oštećeni glasački listići

Parlamentarna skupština BiH – NIVO 515

Plava zaštitna vreća

1. Prebrojani važeći glasački listići
2. Providna plastična vreća sa:
Koverta - nevažeći glasački listići /Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije)
2. Koverta oštećeni glasački listići

Zastupnički dom Parlamenta F BiH – NIVO 402

Ljubičasta zaštitna vreća

1. Prebrojani važeći glasački listići
2. Providna plastična vreća sa:
Koverta - nevažeći glasački listići /Obrazac za zbirne rezultate ZR otvorena lista (plava kopija)

Providna zaštitna vreća (veća)

1. Neiskorišteni glasački listići (upakovani u originalne kutije)
2. Koverta oštećeni glasački listići

Шема паковања изборног материјала на редовном бирачком мјесту у Брчко Дистрикту БиХ за бираче са ентитетским држављанством РС

Председништво БиХ – НИВО 703

Сива заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са:
Коверта – неважећи гласачки листићи /Образац за збирне резултате ЗР већински глас (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије)
2. Коверта – оштећени гласачки листићи

Парламентарна скупштина БиХ – НИВО 522

Плава заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са:
Коверта – неважећи гласачки листићи / Образац за збирне резултате ЗР отворена листа (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије)
2. Коверта – оштећени гласачки листићи

Председник и подпредседници РС – НИВО 600

Жута заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са:
Коверта – неважећи гласачки листићи / Образац за збирне резултате ЗР већински глас (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије)
2. Коверта – оштећени гласачки листићи

Народна скупштина Републике Српске – НИВО 306

Смеђа заштитна врећа

1. Пребројани важећи гласачки листићи
2. Провидна пластична врећа са:
Коверта – неважећи гласачки листићи / Образац за збирне резултате ЗР отворена листа (плава копија)

Провидна заштитна врећа (већа)

1. Неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије)
2. Коверта – оштећени гласачки листићи

